

2007 sausio 18
Nr. 1

Lietuvos
 Katalikų
 Bažnyčios
 informacijos
 centro
 leidinys

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Šiame numeryje:

Popiežius

Popiežiaus Benedikto XVI žinia 15-osios Pasaulinės ligonių dienos proga	2
Popiežiaus Benedikto XVI pamokslas per šv. Mišias 2006 m. Kalėdų naktį	3
Popiežiaus Benedikto XVI 2006 m. Kalėdų žinia	4
Popiežius Benediktas XVI apie 2006 metus	5

Bažnyčia Lietuvoje

Šiaulių vyskupijos šeimos šventė	9
Šiaulių universiteto bendruomenės susitikimas su nuncijumi arkiv. P. S. Zurbriggenu	9
Konsekruotas naujasis Vilniaus arkikatedros altorius	10
Pašventinta Gailestingumo Motinos koplyčia	11
Lietuvos kunigų seminarijų ir parengiamųjų kursų vadovų susitikimas	12
Telšių vyskupijos kunigų ugdymo susirinkimas	12
Aukštas Lietuvos <i>Caritas</i> darbo įvertinimas	13

Homilijos

NUOTAIKŲ VIEŠPATS 4 eilinis sekmadienis (C)	17
--	----

Ganytojo žodis

Kardinolo A. J. Bačkio pamokslas per Piemenėlių šv. Mišias Vilniaus arkikatedroje	18
Arkivyskupo Sigitto Tamkevičiaus homilija Prisikėlimo šventovėje	19

Straipsniai

Dr. Dalia Verbylaitė Tikybos pamokų svarba mokinių, mokytojų, šeimų, visuomenės požiūriu	20
---	----

Bažnyčia pasaulyje

Benediktas XVI: Kristus yra šviesa, Bažnyčia ją tik atspindi	23
--	----

Popiežiaus Benedikto XVI žinia 15-osios Pasaulinės ligonių dienos proga

Brangūs broliai ir seserys!

2007 m. vasario 11 d., Bažnyčios liturgijoje atmenant Lurdo Dievo Motiną, 15-oji Pasaulinė ligonių diena bus švenčiama Seule, Korėjoje. Numatyta susitikimų, konferencijų, pastoracinių susibūrimų bei liturginių šventimų su Bažnyčios Korėjoje atstovais, sveikatos apsaugos darbuotojais, ligoniais bei jų šeimomis. Bažnyčia vėl atgręžia akis į kenčiančiuosius bei atkreipia dėmesį į nepagydomus ligonius, iš kurių daugelis miršta dėl mirtinų ligų. Jų yra kiekviename žemyne, ypač ten, kur skurdas ir negandos kelia didžiulę kančią bei sielvartą. Turėdamas prieš akis šias kančias, dvasiškai dalyvausiu Pasaulinėje ligonių dienoje, vienydamasis su šių susitikimų, kuriuose bus aptarinėjama sunki nepagydomų ligonių būklė mūsų pasaulyje, dalyviais bei akindamas krikščionių bendruomenes liudyti Viešpaties švelnumą ir gailestingumą.

Ligą neišvengiamai lydi krizės momentas ir blaivi akistata su savo asmenine padėtimi. Medicinos mokslų pažanga dažnai duoda būtinų priemonių imtis šio iššūkio – bent jo fiziniais aspektais. Tačiau žmogaus gyvybei būdingos esminės ribos, ir jis anksčiau ar vėliau miršta. Patirti tai pašauktas kiekvienas žmogus, ir tam jis turi būti pasirėngęs. Nepaisant mokslo pažangos, neįmanoma surasti vaistų nuo kiekvienos ligos, todėl viso pasaulio ligoninėse, slaugos ligoninėse ir namie susiduriame su daugybės nepagydomomis ir neretai mirtinomis ligomis sergančių mūsų brolių bei seserų kančiomis. Be to, milijonai žmonių mūsų pasaulyje vis dar gyvena nesantarinėmis sąlygomis ir jiems neprieinami labai reikalingi, dažniausiai patys elementariausi, medicininiai išteklių; dėl to „nepagydomais“ laikomų žmonių skaičius labai padidėja.

Bažnyčia remia nepagydomai ir mirtinai sergančiuosius reikalaujama teisingos socialinės politikos, galinčios padėti pašalinti daugelio ligų priežastis, bei ragindama gerinti mirštančiųjų bei tų, kuriems nebeįmanoma padėti jokiomis medicinos priemonėmis, priežiūrą. Būtina skatinti politiką, laiduojančią sąlygas, kuriomis žmonės galėtų oriai pakelti net nepagydomas ligas ir mirtį. Čia privalu dar kartą pabrėžti būtinybę turėti daugiau paliatyviosios slaugos centrų, kurie rūpintųsi visapusiška ligonių priežiūra, teikdami jiems reikiamą žmogiškąją pagalbą bei dvasinę globą. Šią teisę turi kiekvienas žmogus, ir mes visi privalome būti įsipareigoję ją ginti.

Čia norėčiau padėkoti tuos, kurie kasdieniu darbu laiduoja, kad nepagydomi ir mirtini ligoniai bei jų šei-

mos susilauktų tinkamos ir meilės kupinos priežiūros. Bažnyčia, sekdamą gerojo samariečio pavyzdžiu, visada rodė ypatingą dėmesį ligotiesiems. Per savo narius bei institucijas ji ir toliau palaiko kenčiančiuosius bei mirštančiuosius, stengdamasi šiais reikšmingais žmogiškosios egzistencijos momentais išlaikyti jų orumą. Daugybė tokių asmenų – sveikatos apsaugos ir pastoracijos darbuotojų, savanorių – ir institucijų visame pasaulyje nenuilstamai tarnauja ligoniams slaugos ligoninėse ir paliatyviosios slaugos struktūrose, miestų gatvėse, gyvenamųjų namų kvartaluose ir parapijose.

Dabar kreipiuosi į jus, mano brangūs broliai ir seserys, kurie esate kamuojami nepagydomų ir mirtinų ligų. Akinu jus įsimąstyti į nukryžiuoto Kristaus kančias ir, vienijantis su juo, gręžtis į Tėvą, visiškai pasitikint, kad visa gyvybė, ir konkrečiai jūsų gyvybė, yra jo rankose. Patikėkite, jūsų kančios, vienijamos su Kristaus kančiomis, bus vaisingos Bažnyčios ir pasaulio poreikių atžvilgiu. Meldžiu Viešpatį sustiprinti jūsų tikėjimą šia meile, ypač užklupus išbandymams, kuriuos išgyvenate. Viliuosi, kad jūs, kad ir kur būtumėte, visada surasite dvasinio padrąsinimo bei dvasinės stiprybės, reikalingų jūsų tikėjimui maitinti bei jus prie gyvybės Tėvo priartinti. Per savo kunigus bei pastoracijos darbuotojus Bažnyčia trokšta jums pagelbėti ir būti šalia jūsų, padėdama jūsų vargo valandą, ir taip Kristaus meilės kupiną gailestingumą darydama juntamą kenčiantiesiems.

Baigdamas prašau bažnytinių bendruomenių visame pasaulyje, ypač pasiaukojusių ligonių tarnybai, padėdant Marijai, *Salus Infirmorum*, veikliai liudyti Dievo, mūsų Tėvo, meilės kupiną rūpinimąsi. Tegu Palaimintoji Mergelė, mūsų Motina, paguodžia sergančiuosius ir palaiko visus, kurie, kaip gerieji samariečiai, paskyrė savo gyvenimą kenčiančiųjų dvasinių bei fizinių žaizdų gydymui. Vienydamasis su kiekvienu iš jūsų mintyse bei maldoje, kaip stiprybės ir ramybės Viešpatyje laidą nuoširdžiai teikiu jums savo apaštališkąjį palaiminimą.

Vatikanas, 2006 m. gruodžio 8 d.

BENEDICTUS PP. XVI

Popiežiaus Benedikto XVI pamokslas per šv. Mišias 2006 m. Kalėdų naktį

Brangūs broliai ir seserys!

Ką tik Evangelijoje girdėjome žodžius, kuriuos angelai šventąją naktį pasakė piemenims, o dabar Bažnyčia tariama mums: „Šiandien Dovydo mieste jums gimė Išganytojas. Jis yra Viešpats Mesijas. Ir štai jums ženklas: rasite kūdikį, suvystytą vystyklais ir paguldytą ėdžiose“ (*Lk 2, 11 ir t.*). Ženklas, duodamas piemenims, nėra tai, kas įstabu, neįprasta, didinga. Jie pamatys tik vystyklais suvystytą kūdikį, kuriam, kaip ir visiems vaikams, reikalingas motinos rūpestis, vaiką, gimusį tvartelyje ir todėl gulintį ne lopšyje, bet ėdžiose. Dievo ženklas yra vaikas, ženklinamas pagalbos poreikio bei savo neturto. Tik širdimi piemenys galės įžiūrėti, kad šiame vaike išsipildė Izaijo pranašystė, kurią girdėjome pirmajame skaitinyje: „Juk kūdikis mums gimė! Sūnus mums duotas! Jis bus mūsų valdovas“ (*Iz 9, 5*). Ir mums neduota kito ženklo. Ir mus angelas Evangelijos žinia kviečia širdimi leistis į kelią ir pamatyti ėdžiose gulintį kūdikį.

Dievo ženklas yra tai, kas paprasta. Dievo ženklas yra kūdikis. Dievo ženklas yra tai, kad jis mums padaro save mažą. Būtent taip jis valdo. Jis ateina ne su išorine galia bei didybe. Jis ateina kaip kūdikis – beginklis bei reikalingas mūsų pagalbos. Jis nenori mūsų priblokšti savo jėga. Nebaugina savo didybe. Jis prašo mūsų meilės – todėl tampa kūdikiu. Iš mūsų jis tenori mūsų meilės, kuria savaime mokomės įžengti į jo jausmus, mąstymą ir valią, mokomės gyventi su juo bei kartu praktikuoti atsižadėjimo nusižeminimą, sudarantį meilės esmės dalį. Dievas padarė save mažą, kad galėtume jį suprasti, priimti ir mylėti. Bažnyčios tėvai savo graikiškajame Senojo Testamento vertime atrado pranašo Izaijo žodžius, kuriuos vėliau, norėdamas parodyti, kad jau Senajame Testamente buvo išpranašauti nauji Dievo keliai, taip pat pacitavo Paulius: „Dievas padarė savo Žodį trumpą, jį sutrumpino“ (plg. *Iz 10, 23; Rom 9, 28*). Jie tai suprato dvejopai. Žodis, *Logos*, yra pats Sūnus; amžinasis Žodis padarė save mažą – tokį mažą, kad galėjo tilpti ėdžiose. Jis padarė save kūdikiu, kad Žodis taptų mums apčiuopiamas. Taip jis mus moko mylėti mažuosius. Taip jis mus moko mylėti silpnuosius. Taip jis mus moko gerbti vaikus. Betliejaus kūdikis kreipia mūsų žvilgsnį į visus kenčiančius bei išnaudojamus vaikus, gimusius ir negimusius. Į vaikus, kurie, kaip kareiviai, įvesdinami į smurto pasaulį; vaikus, priverstus elgetauti; vaikus, kamuojamus vargo ir bado; vaikus, nepatiriančius meilės. Per juos visus į mus kreipiasi Betliejaus kūdikis, kreipiasi mažą save padaręs Dievas. Šią dieną meldžiamės, kad Dievo meilės šviesa paliestų visus šiuos vaikus, prašome Dievo padėti mums padaryti tai, ką

privalome, kad vaikų orumas būtų gerbiamas, kad visus nušviestų meilės šviesa, kurios žmogui reikia labiau negu gyvenimui reikalingų materialių daiktų.

Taip prisiartinome prie antros reikšmės, Tėvų surastos sakinyje: „Dievas padarė savo Žodį trumpą“. Žodis, Dievo perteikiamas mums Šventojo Rašto knygoje, laikui bėgant tapo ilgas. Ilgas ir sudėtingas ne tik paprastiesiems bei neraštingiems žmonėms, bet ir Šventojo Rašto žinovams, mokslininkams, kurie bereginti įsivelia į smulkmenas bei atitinkamas problemas ir nebeįstengia matyti visumos. Jėzus Žodį „padarė trumpą“ – parodė mums jo giliausią paprastumą ir vienybę. Visa, ko mūsų moko Įstatymas ir Pranašai, – taip jis sako – sutraukta žodžiuose: „Mylėk Viešpatį, savo Dievą, visa širdimi, visa siela ir visu protu... Mylėk savo artimą kaip save patį“ (*Mt 22, 37–40*). Šitai yra viskas – visą tikėjimą sudaro šis vienatinis, Dievą ir žmogų aprėpiantis meilės aktas. Tačiau iškart kyla klausimas: kaip galime mylėti Dievą visu protu, kai vargiai įstengiame jį surasti savo protiniu gebėjimu? Kaip galime mylėti jį visa širdimi ir visa siela, kai ta širdis nuvokia jį tikrai iš tolo ir pasaulyje mato tiek jo veidą mums uždengiančių prieštarų? Čia abu būdai, kuriais Dievas „padarė savo Žodį trumpą“, susitinka. Jis nebėra tolimas. Jis nebėra nepažįstamas. Jis nebėra mūsų širdžiai nepasiekiamas. Jis dėl mūsų padarė save kūdikiu ir taip išskleidė visas dviprasmybes. Jis tapo mūsų artimu, šitaip taip pat atkurdamas žmogaus, kuris taip dažnai mums atrodo nemielas, paveikslą. Dievas mums save dovanojo. Dovanavo save patį. Jis skyrė mums laiko. Jis, Amžinasis, kuris yra viršum laiko, prisiėmė laiką, patraukė mūsų laiką aukštyne prieš savęs. Kalėdos tapo dovanų švente sekant save mums dovanojusiu Dievu. Leiskime, kad šitai palytėtų mūsų širdį, mūsų sielą ir mūsų protą! Tarp visų dovanų, kurias perkame bei gauname, neužmirškime tikrosios dovanos – dovanoti vieni kitiems šiek tiek savęs! Dovanoti vieni kitiems savo laiko. Atverti savo laiką Dievui. Taip išsivaduojama iš karštingos veiklos. Taip gimsta džiaugsmas, gimsta šventė. Per šventiškus šių dienų pokylius prisiminkime Viešpaties žodžius: keldamas pietus ar vakarienę nekviestų, kurie ir tave pakvies, bet kviesk tuos, kurių niekas nekvičia ir kurie negalės pakviesti tavęs (plg. *Lk 14, 12–14*). O tai taip pat reiškia: jei tu per Kalėdas dovanoji, dovanok ne tik tiems, kurie ir tau dovanoja, dovanok tiems, kuriems niekas nedovanoja ir kurie nieko už tai tau negali duoti. Juk taip elgiasi pats Dievas: jis kviečia mus į vestuvių pokylį, už kurį niekuo negalime atsilyginti, kurį galime tik su džiugesiu priimti. Elkimės kaip jis! Mylėkime Dievą ir, remdamiesi juo, žmogų, kad tada, atsiširdami nuo žmogaus, iš naujo atrastume Dievą.

Taip galiausiai atsiskleidžia trečioji sakinio apie trumpu ir mažu tapusį Žodį reikšmė. Piemenims buvo pasakyta, kad jie atras kūdikį ėdžiose, skirtose tikriesiems tvarto gyventojams – galvijams. Izaijo knygoje (1, 3) Tėvai išskaitė, jog šalia Betliejaus ėdžių stovėjo jautis

ir asilas. Iš pranašo teksto jie taip pat sužinojo, jog jie simbolizuoja žydus ir pagonis – taigi visą žmoniją, – kuriems savaip reikalingas Išganytojas, kūdikiu tapęs Dievas. Žmogui, kad išgyventų, reikia duonos, žemės ir savo darbo vaisiaus. Tačiau jis gyvas ne vien duona. Jam reikia ir maisto sielai – jam reikia jo gyvenimą pripildančios prasmės. Taip galvijų ėdžios Tėvams tapo altoriaus, ant kurio guli duona, t. y. pats Kristus – tikrasis mūsų širdžių maistas, simboliu. Dar kartą pažvelkime, kokį mažą jis save padarė: jis dovanoja save mums kukliu Ostijos, duonos gabalėlio, pavidalu.

Ženklu, duotu piemenims ir duodamu mums, visų pirma sakoma: mums dovanotas kūdikis; kūdikiyje Dievas dėl mūsų tapo mažas. Melskime Viešpatį, kad jis mums dovanotą malonę šią naktį žvelgti į ėdžias su piemenų paprastumu ir taip patirti džiaugsmą, kurio kupini jie grįžo namo (plg. *Lk 2, 20*). Melskime jį, kad jis mums dovanotą nusizeminimo bei tikėjimo, su kuriais į kūdikį, Marijos pradėtą iš Šventosios Dvasios, žvelgė šventasis Juozapas. Melskime jį, kad jis mums dovanotą malonę žvelgti į jį su tokia pačia meile, su kokia į jį žiūrėjo Marija. Ir melskime, kad šviesa, kurią išvydo piemenys, apšviestų ir mus ir kad visame pasaulyje išsipildytų tai, ką Šventąją Naktį giedojo angelai: garbė Dievui aukštynėse, o žemėje ramybė geros valios žmonėms. Amen.

Popiežiaus Benedikto XVI 2006 m. Kalėdų žinia

„Salvator noster natus est in mundo“ (Missale Romanum)

„Šiandien mums gimė Išganytojas!“ Ši nakt mūsų bažnyčiose vėl išgirdome šią žinią, amžių tėkmėje išlaidkusių visą savo šviežumą. Ši dangiška žinia kviečia mus nebijoti, nes sukilo didis džiaugsmas, „kuris bus visai tautai“ (*Lk 2, 10*). Tai vilties žinia, skelbianti, kad tą naktį prieš du tūkstančius metų Dovydo mieste gimė Išganytojas, ir jis yra Viešpats Mesijas (plg. *Lk 2, 11*). Tuo metu jį buvo skirta piemenims Betliejaus laukuose bei kalvose; šiandien Kalėdų angelas ją pakartoja mums, visiems šio pasaulio gyventojams: „Gimė Išganytojas; jis gimė jums! Ateikite, ateikite jo pagarbinti!“

Bet ar Išganytojas dar vertingas bei reikšmingas trečiojo tūkstantmečio žmogui? Ar dar reikia Išganytojo žmogui, pasiekusiam Mėnulį bei Marsą ir besirengiančiam užkariauti Visatą, žmogui, nevaržomai tiriančiam gamtos paslaptis ir net įstengiančiam iššifruoti įstabų žmogaus genomo kodą? Ar dar reikia Išganytojo žmogui, išradusiam interaktyvią komunikaciją, nardančiam virtualiame interneto vandenyne ir šiuolaikiškiausiomis bei pažangiausiomis medijų technologijomis pavertusiam Žemę, šiuos

didelius bendrus namus, mažu globaliniu kaimeliu? Šis XXI amžiaus žmogus iškyla kaip savimi pasitikintis bei savimi pasitenkinantis savo paties likimo kūrėjas, kaip entuziastingas neginčijamų sėkmių gamintojas.

Taip atrodo, tačiau taip nėra. Šiais pertekliaus bei beribio vartojimo laikais vis dar mirštama iš bado ir troškulio, dėl ligų ir skurdo. Vis dar yra žmonių, kurie pavergiami, išnaudojami, kurių orumas trypiamas, kurie tampa rasinės bei religinės neapykantos aukomis, jiems rodoma nepakanta, jie diskriminuojami, politinėmis priemonėmis ir fizine bei moraline prievarta jiems trukdoma laisvai išpažinti savo tikėjimą. Yra žmonių, kuriems patiems ir jų artimiesiems, ypač vaikams, tenka pakelti ginklą, terorizmo ir bet kurio smurto keliamas kančias laikais, kai visi šaukiasi bei skelbia pažangą, solidarumą ir taiką visiems žmonėms. O ką pasakyti apie tuos, kurie, netekę visų vilčių, priversti palikti savo namus ir savo tėvynę ir kitur ieškoti žmogaus vertų gyvenimo sąlygų? Kaip padėti apgautiems paviršutiniškų sėkmės pranašų, gyvenantiems trapių santykių aplinkoje ir negebantiems prisiminti nuolatines atsakomybės už savo dabartį bei ateitį – jie keliauja vienatvės tuneliu ir neretai pakliūna į alkoholio bei narkotikų vergiją? Ką galvoti apie tuos, kurie renka mirtį manydami, jog taip aukština gyvenimą?

Kaip galima negirdėti iš šios džiūgaujantios ir į nevilgtį puolusios žmonijos gelmių kylančio skausmingo pagalbos šauksmo? Kalėdos – šiandien į pasaulį ateina „tikroji šviesa, kuri apšviečia kiekvieną žmogų“ (*Jn 1, 9*). „Žodis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų“ (*Jn 1, 14*), – skelbia evangelistas Jonas. Šiandien, būtent šiandien, Kristus vėl ateina „pas savuosius“ ir jį priimantiesiems duoda „galią tapti Dievo vaikais“, taigi suteikia galimybę išvysti Dievo šlovę ir dalytis Meilės, Betliejuje tapusios mums kūnu, džiaugsmu. Šiandien, taip pat šiandien, „mums gimė Išganytojas“, nes jis žino, kad mums jo reikia. Nepaisant visų pažangos formų, žmogus liko tuo, kuo visada buvo, – *laisve tarp gėrio ir blogio, tarp gyvenimo ir mirties*. Ir būtent čia, savo gilumoje, ten, ką Biblija vadina „širdimi“, jis visada turi būti „išganytas“. O šiais postmodernistiniais laikais žmogui galbūt dar labiau reikia Išganytojo, nes visuomenė, kurioje jis gyvena, tapo sudėtingesnė, o grėsmės jo asmeniniam bei fiziniam sveikumui – dar klastingesnės. Kas kitas jį gali apginti, jei ne Tas, kuris jį taip myli, kad ant kryžiaus kaip pasaulio Išganytoją paaukokojo savo viengimį Sūnų?

„Salvator noster“, Kristus yra ir šiandienio žmogaus Išganytojas. Kas leidžia vilties žiniai įtikinamai nuskambėti iki visų žemės pakraščiu? Kas deda pastangas, kad pagarbos kiekvieno vyro ir kiekvienos moters kilnumui pavidalu būtų pripažinta, apsaugota bei skatinama visapusiška žmogaus asmens gerovė, kuri yra taikos sąlyga? Kas padeda suprasti, jog gera valia, protu bei saikingumu galima išvengti nesutarimų aštrėjimo bei priartėti prie teisingo jų išsprendimo? Su dideliu susirūpinimu šią šventės dieną žvelgiu į Artimuosius Rytus,

ženklinamus nesuskaičiuojamų sunkių krizių ir konfliktų, ir tikiuosi, jog gerbiant šio regiono tautų neatimamas teisės atsivers teisingos ir tvarios taikos perspektyva. Į Betliejaus dieviškojo kūdikio rankas atiduodu izraeliečių ir palestiniečių vėl beprasidedančio dialogo ženklus, kurių liudininkais šiomis dienomis tapome, ir tolesnės drąsinančios raidos viltį. Tikiu, kad po daugybės aukų, sugriovimų ir netikrybių Libanas išliks bei toliau žengs demokratijos keliu ir, plėtodamas kultūrų bei religijų dialogą, bus atviras kitiems. Kreipiuosi į tuos, kurių rankose Irako likimas, kad baisus šią šalį krauju užliejantis smurtas liautuši ir kiekvienam gyventojui būtų laiduotas normalus gyvenimas. Meldžiu Dievą, kad kovojančios šalys Šri Lankoje išgirstų gilų tautinių grupių troškimą turėti brolišką bei solidarią ateitį; kad Darfure ir visoje Afrikoje liautuši brožudiški karai, greitai užgytų šio žemyno atviros žaizdos bei sutvirtėtų susitaikymo, demokratizacijos ir plėtros procesai. Dieviškasis kūdikis, taikos kunigaikštis, teužgesina visus įtampos židinius, keliančius grėsmę ateičiai kitose pasaulio dalyse, tiek Europoje, tiek Lotynų Amerikoje.

„*Salvator noster*“: tokia yra mūsų viltis, tokia yra žinia, skelbiama Bažnyčios per šiandienės Kalėdas. Tapdamas žmogumi, pasak Vatikano II Susirinkimo, Dievo Sūnus tam tikra prasme susivienijo su kiekvienu žmogumi (plg. *Gaudium et spes*, 22). Kadangi, anot šventojo popiežiaus Leono Didžiojo, galvos gimimas yra ir kūno gimimas, galime sakyti, kad Betliejuje gimė krikščionių tauta, mistinis Kristaus Kūnas, kur kiekvienas narys artimai ir visiškai solidariai susijungęs su kitais. *Mūsų Išganytojas gimė visiems*. Tą turime skelbti ne tik žodžiais, bet ir visu savo gyvenimu, liudydami pasauliui vieningomis ir kartu atviromis bendruomenėmis, kuriose viešpatauja brolybė ir atleidimas, svetingumas ir abipusis tarnavimas, tiesa, teisingumas ir meilė.

Kristaus išganyta bendruomenė – štai tikroji Bažnyčios, besimaitinančios jo žodžiu bei eucharistiniu kūnu, prigimtis. Tik iš naujo kaip tokią atrasdama gautąją dovaną, Bažnyčia gali visiems liudyti Kristų Išganytoją; tą ji daro karštai ir aistringai, visiškai gerbdama kiekvieną kultūrinę ir religinę tradiciją; tą ji daro džiugiai, nes žino, kad Tas, kurį ji skelbia, *neatima nieko, kas tikrai žmogiška*, bet viską atbaigia. Tiesą sakant, Kristus ateina sunaikinti vien tai, kas bloga, viena tai, kas nuodėmė; visa kita jis išaukština bei ištobulina. Kristus išgelbėja ne iš mūsų žmogiškumo, bet *per* jį, išgelbėja ne nuo pasaulio, bet *pasaulyje*, kad pasaulis būtų išgelbėtas per Jį (plg. *Jn 3*, 17).

Brangūs broliai ir seserys, kad ir kur būtumėte, tepasiekia jus ši džiaugsmo ir vilties žinia: *Dievas Jėzuje Kristuje tapo žmogumi*, jis gimė iš Mergelės Marijos ir šiandien iš naujo gimė Bažnyčioje. Būtent jis visiems neša dangiškojo Tėvo meilę: Jis yra pasaulio Išganytojas! Nebijokite, atverkite jam širdį, išsileiskite jį, idant jo meilės ir taikos karalystė taptų bendruoju visų paveldu. Linksmų Kalėdų!

Popiežius Benediktas XVI apie 2006 metus

Kalba, pasakyta per tradicinę kalėdinę audienciją Kardinolų kolegijos ir Romos kurijos nariams gruodžio 22 d. (sutrumpinta)

<...>

Besibaigiantys metai <...> lieka mūsų atmintyje kaip giliai paženklinoti karo Šventosios Žemės apylinkėse siaubų ir apskritai kultūrų bei religijų susidūrimo pavojaus, grėsmingai lydinčio mūsų istorinį momentą. Todėl visiems, kuriems rūpi žmonės, kelių į taiką problema tapo pirmutinės svarbos iššūkiu. Tai ypač pasakytina apie Bažnyčią, kuriai ją nuo pačios pradžios lydintis pažadas kartu reiškia atsakomybę bei užduotį: „Garbė Dievui aukštybėse, o žemėje ramybė jo mylimiems žmonėms“ (*Lk 2*, 14).

Šis angelo pasveikinimas, skirtas piemenims Jėzaus gimimo Betliejuje naktį, atskleidžia nesutraukomą ryšį tarp žmonių santykio su Dievu ir jų santykio vienas su kitu. Taikos žemėje neįmanoma atrasti be susitaikinimo su Dievu, be dangaus ir žemės darnos. Toks „Dievo“ temos ir „taikos“ temos tarpusavio sąryšis buvo esminis keturių šiemetinių apaštališkųjų kelionių aspektas: jas šią valandą dar kartą norėčiau prisiminti. Pirmą iš jų buvo *pastoracinis apsilankymas Lenkijoje*, mūsų mylimo popiežiaus Jono Pauliaus II tėvynėje. Kelionė į jo tėvynę man reiškė vidinę pareigą padėkoti už viską, ką jis per ketvirtį amžiaus, eidamas savo tarnystę, padovanojo man asmeniškai ir pirmiausia Bažnyčiai ir pasauliui. Didžiausia dovana mums visiems buvo jo nepajudinamas tikėjimas ir savęs atidavimo radikalumas. Jo šūkyje „*Totus tuos*“ atsispindėjo visa esmė. Taip, jis buvo be išlygų atsidavęs Dievui, Kristui, Kristaus Motinai, Bažnyčiai, tarnavimui Išganytojui ir žmogaus atpirkimui. Jis leidosi iki pagrindų apimamas tikėjimo liepsnos. Ir mums parodė, kaip būnant šių dienų žmogumi galima tikėti į Dievą, į gyvą, Kristuje mums artimu tapusį Dievą. Jis mums parodė, kad galima galutinai bei radikaliai atiduoti savo gyvenimą ir kad būtent taip save dovanojant gyvenimas tampa didis, platus ir vaisingas. Lenkijoje visur, kur tikėjau, atradau tikėjimo džiaugsmą. „Džiugesys Viešpatyje yra jūsų stiprybė“ – šiuos žodžius, kuriuos raštininkas Ezra sušuko iš tremties sugrįžusiam Izraeliui naujos pradžios varguose (*Neh 8*, 10), čia buvo galima išgyventi kaip tikrovę. Gilų išpūdi man padarė didelis nuoširdumas, su kuriuo visur buvau sutiktas. Žmonės matė manyje Petro įpėdinį, kuriam patikėta visos Bažnyčios ganytojo tarnyba. Jie matė tą, kuriam, nepaisant viso žmogiškojo silpnumo, kaip vakar, taip ir šiandien galioja Viešpaties žodžiai: „Ganyk mano aveles“ (*Jn 21*, 15–19), matė įpėdinį to, kuriam Jėzus prie Pilypo Cezarėjos pasakė: „Tu esi Petras – Uola; ant tos uolos aš pastatysiu savo Bažnyčią“ (*Mt 16*, 18). Pats Petras buvo ne uola, bet silpnas ir svyruojantis žmogus. Tačiau Viešpats norėjo būtent jį padaryti uola

ir parodyti, kad per silpną žmogų jis pats tvirtai palaiko savo Bažnyčią bei išlaiko ją vieningą. Tad apsilankymas Lenkijoje man, giliausia šio žodžio prasme, buvo katalikiškumo šventė. Kristus yra mūsų taika, sujungianti tai, kas atskirta: jis yra sutaukinimas, iškeliantis virš viso istorinių laikų bei kultūrų skirtingumo. Petriškoji tarnyba leidžia patirti vienijančią tikėjimo, daugybėje tautų vis iš naujo statydinančio vieną Dievo tautą, jėgą. Su džiugesiu iš tiesų patyrėme, kad mes, kilę iš įvairių tautų, esame viena Dievo tauta, jo šventoji Bažnyčia. Petriškoji tarnyba gali būti tokią vienybę laiduojantis ir konkrečią vienybę ugdantis regimas ženklas. Už šį jaudinantį katalikiškumo patyrimą Bažnyčiai Lenkijoje norėčiau dar kartą aiškiai ir nuoširdžiai padėkoti.

Keliaudamas po Lenkiją, negalėjau neaplankyti Auschwitzo-Birkenau, žiauriausio barbariškumo – mėginimo sunaikinti Izraelio tautą, tarsi panaikinti Dievo išrinkimą, išstremti Dievą iš istorijos – vietos. Labai apsidžiaugiau, kai tą akimirką, kada aš tos vietos siaubo akivaizdoje tarsi Jobas, baisėdamasis tariamu Dievo nebuvimu ir kartu būdamas tikras, kad jis ir savo tyloje yra bei lieka su mumis, Dievo šaukiausi, danguje pasirodė vaivorykštė. Vaivorykštė buvo kaip atsakymas: taip, aš čia esu, ir pažado – Sandoros žodžiai, mano ištarti po tvano, galioja ir šiandien (plg. *Pr 9, 12–17*).

Kelionę į Ispaniją – į Valensiją ženklino santuokos ir šeimos tema. Puiku buvo daugybės iš visų žemynų susirinkusių žmonių akivaizdoje išgirsti sutuoktinių porų – palaimintų dideliu vaikų būriu – liudijimus; išėjusios priešais mus jos pasakojo apie savo atitinkamas santuokinio bei daugiavaikės šeimos gyvenimo keliones. Jos neslėpė, jog yra buvę ir sunkių dienų, jog yra tekę įveikti krizės laikotarpių. Tačiau būtent per kasdienį vienas kito pakentimo vargą, per vis naują kasdienių rūpesčių naštos priėmimą, iki galo įgyvendinant bei ištvėriant pradinį „taip“, – būtent šiame „savęs praradimo“ Evangelijos prasme kelyje jos subrendo, atrado save ir tapo laimingos. Kantriai keliaujant bei veikiant sakramentui, kuriuo sutuoktinius susiejo Kristus, jų vienas kitam ištartas „taip“ virto didžiu „taip“ sau, vaikams, Dievui Kūrėjui ir Atpirkėjui Jėzui Kristui. Taip iš šių šeimų liudijimo į mus atsklido džiaugsmo banga – ne paviršutiniškas ir pigus, greitai išsisklaidantis linksnumas, bet džiaugsmas, brenęs ir kančioje, džiaugsmas, prasiskverbiantis į gelmę ir tikrai atperkantis žmogų.

Žvelgiant į šias šeimas su jų vaikais, į šeimas, kur kartos susikimba rankomis ir ateitis tampa dabartimi, mane persmelkė klausimas dėl Europos, regis, nebeorinčios turėti vaikų. Pašaliečiai ji atrodo pavargusi, maža to, norinti atsisveikinti su istorija. Kodėl taip yra? Tai sudėtingas klausimas. Atsakymai turėtų būti labai daugialypiai. Prieš imant ieškoti atsakymų, pirmiausia reikia padėkoti daugeliui sutuoktinių porų, mūsų Europoje ir šiandien sakančių „taip“ bei prisiimančių su tai susiju-

sus vargus: socialines ir finansines problemas, kasdienius rūpesčius ir vargus; atsidavimą, būtiną vaikų keliui į ateitį atverti. Minint tokius sunkumus, prieš akis, matyt, išnyra ir priežastys, dėl kurių rizika turėti vaikų atrodo per didelė. Vaikui reikia meilės kupino dėmesio. Tai reiškia: jam turime skirti kažkiek savo laiko, savo gyvenimo laiko. Tačiau būtent tos esminės gyvenimo „žaliavos“ – laiko atrodo lieka vis mažiau. Mūsų turimo laiko vos užtenka pačių gyvenimui; kaip galime jo atsakyti, atiduoti jį kitam? Turėti laiko ir dovanoti jį – štai konkretus būdas mokytis dovanoti save patį, save prarasti, kad save atrastum. Prie šios problemos prisilieja sunkus klausimas: kokias normas turėtume diegti vaikui, kad jis tinkamai gyventų, ir kaip, tai darant, gerbti jo laisvę? Problema tapo tokia sunki todėl, kad nebesame tikri, kokias normas perteikti, nebežinome, kaip tinkamai naudotis laisve, kaip tinkamai gyventi, kas morališkai privalu ir kas neleistina. Šiuolaikinė dvasia pradado orientyrus, ir tas orientyrų nebuvimas trukdo mums rodyti teisingą kelią kitiems. Negana to, problematika dar gilesnė. Šiandienis žmogus netikras dėl ateities. Argi galima ką nors išsiųsti į nežinomą ateitį? Galiausiai ar gera būti žmogumi? Toks gilus netikrumas dėl paties žmogaus – greta noro turėti gyvenimą vien sau – ko gero, yra giliausia priežastis, kodėl rizika turėti vaiką daugeliui vargiai bepakeliama. Juk atsakingai perteikti gyvybę galime tik tada, kai gebame perteikti ką nors daugiau negu vien biologinę gyvybę – prasmę, palaikančią ir per būsimas krizes, bei vilties, stipresnės už ateitį gaubiančius debesis, tikrybę. Jei iš naujo neišmoksime gyvenimo pagrindų – jei iš naujo neatrasime tikėjimo tikrybės, – vis mažiau galėsime patikėti kitiems gyvybės dovaną ir nežinomos ateities užduotį. Su tuo galiausiai susijusi galutinių apsisprendimų problema: ar gali žmogus įsipareigoti visam laikui? Ar gali ištarti visą gyvenimą galiosiantį „taip“? Taip, jis tai padaryti gali. Jis tam sukurtas. Būtent taip žmogus įgyvendina savo laisvę ir taip randasi šventa į šeimą išaugančios ir ateitį statydinančios santuokos erdvė.

Čia nenorėčiau nutylėti nerimo, kurį man kelia įstatymai dėl *de facto* partnerystės. Didžiama tokių porų šitą kelią pasirinko, nes nesijaučia – bent tuo momentu – galinčios prisiimti teisiškai tvarkingo ir įpareigojančio bendro santuokinio gyvenimo. Todėl jos teikia pirmenybę faktiniam būviui. Kuriant dabar naują, santuoką santykinę paverčiančią teisinę formą, atsisakymas galutinai įsipareigoti, taip sakant, teisiškai užantspauduojamas. Apsispręsti tiems, kurie dėl to galynėjasi, tada tampa dar sunkiau. Tą dar pasunkina tokios partnerystės formos skatinamas lyčių skirtumo pavertimas santykiniu. Imama vienodai traktuoti tiek vyro ir moters, tiek dviejų vienos lyties asmenų bendrabūvį. Taip tylomis patvirtinamos pragaištingos teorijos, nureiškminančios žmogaus asmens vyriškumo ir moteriškumo svarbą, tarsi tai tebutų grynai biologinės duotybės, teigiančios, kad žmogus – t. y. jo protas ir valia – pats savarankiškai sprendžias, kas jis yra ir

kas nėra. Tai kūniškumo paniekimas, kuriuo žmogus trokšta išsilaisvinti iš kūno – „biologinės sferos“ – ir galiausiai gali save sugriauti. Kai mums sakoma, jog Bažnyčiai čia nevalia kištis, galime atsakyti: negi mums nerūpi žmogus? Negi tikintiesiems didi jų tikėjimo kultūra neduoda teisės tarti žodį šiuo klausimu? Negi ne jų – t. y. mūsų – pareiga pakelti balsą žmogui, kuris yra Dievo paveikslas būtent kūno ir sielos neatskiriamumu, apginti? Kelionė į Valensiją man tapo ieškojimo, ką reiškia žmogaus būtis, kelione.

Mintimis vykime toliau į *Bavariją – Muncheną, Altöttingą, Regensburgą, Freisingą*. Ten išgyvenau neužmirštamai gražias susitikimo su savo tėvynės tikėjimu bei tikinčiaisiais dienas. Didžioji mano kelionės į Vokietiją tema buvo Dievas. Bažnyčia turi kalbėti apie daug ką – apie visus su žmogaus būtimi susijusius klausimus, apie savo struktūrą ir tvarką ir pan. Tačiau jos tikroji ir, tam tikru aspektu, vienintelė tema yra Dievas. Didelė Vakarų problema – plintanti Dievo užmarštis. Esu įsitikinęs, jog iš šio klausimo galiausiai kildintinos visos pavienės problemos. Todėl šioje kelionėje man pirmiausia rūpėjo geriau aiškiau išskirti Dievo temą, juolab kad kai kuriose Vokietijos dalyse daugumą gyventojų sudaro nepakrikštytieji, kuriems krikščionybė ir tikėjimo Dievas atrodo priklausą praeičiai. Kalbėdami apie Dievą, prieiname tiesiai prie to, kas Jėzui pirmiausia rūpėjo jo žemiškuoju skelbimo metu. Jo skelbimo pagrindinė tema yra Dievo viešpatavimas, Dievo karalystė.

Tai nėra kažkas, kas bus kada nors neapibrėžtoje ateityje. Tai taip pat nėra geresnis pasaulis, kurį bandome pamažu kurti savo jėgomis. Savokoje „Dievo karalystė“ žodis „Dievo“ yra vadinamasis subjekto kilmininkas. Tai reiškia: Dievas nėra „Karalystės“ priedas, kurio būtų galima atsisakyti. Dievas yra subjektas. „Dievo karalystė“ iš tikrųjų reiškia: Dievas valdo. Jis pats yra čia ir dabar bei daro lemiamą poveikį žmonėms pasaulyje. Jis yra subjektas, ir kur to subjekto nėra, iš Jėzaus žinios nieko nelieka. Todėl Jėzus mums sako: Dievo karalystė ateina ne taip, tarsi, taip sakant, jos atėjimą būtų galima stebėti iš šalies. Ji „jau yra tarp jūsų“ (plg. *Lk 17, 20* ir t.). Ji atsiranda ten, kur įgyvendinama Dievo valia. Ji yra ten, kur žmonės atsiveria Dievo atėjimui bei įsileidžia jį į pasaulį. Todėl Jėzus yra Dievo karalystė savo asmeniu: žmogus, kuriame Dievas yra tarp mūsų ir per kurį galime palytėti Dievą, prie jo prisitarti. Kur tai nutinka, ten pasaulis tampa išganytas.

Su Dievo tema buvo ir yra susijusios dvi apsilankymą Bavarijoje ženklusios temos: kunigystė ir dialogas. Paulius vadina Timotiejų, o jame vyskupą ir kunigą apskritai „Dievo žmogumi“ (*1 Tim 6, 11*). Pagrindinė kunigo užduotis – nešti žmonėms Dievą. Tiesa, tą jis gali daryti tik tada, kai pats ateina nuo Dievo, gyvena su Dievu ir iš Dievo. Tai įstabiai išreikšta vienos kunigiškosios psalmės eilutėje, kurią – senoji karta – tardavome priimami į dvasininkų luomą: „Viešpatie, tu man

skirtoji dalis ir mano taurė, mano likimas – tavo rankose“ (*Ps 16, 5*). Šios psalmės kunigiškasis maldininkas savo egzistenciją aiškina remdamasis Pakartoto įstatymo knygoje (*10, 9*) nustatyta krašto padalijimo forma. Užkariavus kraštą, kiekviena giminė burtais gauna savąjį šventosios žemės paveldą, taip įgydama protėviui Abraomui pažadėtos dovanos dalį. Žemės negauna tik Levio giminė: jo žemė yra pats Dievas. Šiai ištarai neabejotinai buvo būdinga visiškai praktinė reikšmė. Kunigai, kitaip negu kitos giminės, gyveno ne iš žemės dirbimo, bet iš aukų. Vis dėlto ištara daug gilesnė. Tikrasis kunigo gyvenimo pagrindas, jo egzistencijos dirva, jo gyvenimo žemė yra pats Dievas. Šiame Senajam Testamentui būdingame kunigiškosios egzistencijos aiškinime, vis išnyrančiame ir *119* psalmėje, Bažnyčia pagrįstai atrado paaiškinimą, ką reiškia kunigiškoji misija sekant apaštalais bendrystėje su Jėzumi Kristumi. Kunigas gali bei turi ir šiandien kartu su levitu sakyti: *Dominus pars hereditatis meae et calicis mei*. Viešpats yra manoji žemės dalis, išorinis ir vidinis mano egzistencijos pagrindas. Toks kunigiškosios egzistencijos teocentrizmas tiesiog būtinas šiame funkcionalizmo paženklintame pasaulyje, kur visa paremta apskaičiuojamomis bei apčiuopiamomis pastangomis. Kunigas tikrai turi pažinti Dievą vidujai ir taip nešti jį žmonėms: tai pirmučiausia tarnystė, kurios reikia žmonijai. Jei kunigo gyvenime toks Dievo centriškumas išnyksta, ir uoli veikla pamažu tampa tuščia. Išoriškumo pertekliuje trūksta prasmę teikiančio ir visa suvienijančio centro. Trūksta gyvenimo pagrindo, „žemės“, ant kurios visa galėtų laikytis bei vešėti.

Celibatą, visoje Rytų ir Vakarų Bažnyčioje galiojantį vyskupams, o lotyniškųjų apeigų Bažnyčioje, anot siekiančios apaštalams netolimus laikus tradicijos, kunigams apskritai, galiausiai galima suprasti bei įgyvendinti tikrai turint visa tai prieš akis. Vien pragmatinių pagrindimų, nuorodų į didesnę disponuojamumą neužtenka: toks didesnis disponavimas laiku nesunkiai galėtų virsti savanaudiškumo forma, leidžiančia išvengti aukų bei vargų, kurių reikalauja kasdienis vienas kito priėmimas ir palaikymas santuokoje bei šeimoje; tai gali nuskurdinti dvasią arba sukietinti širdį. Tikrasis celibato pagrindas tegali būti aptiktas pasakyme: *Dominus pars* – Tu esi mano žemė. Jis gali būti tik teocentris. Tai reiškia ne likti be meilės, bet leisti būti pagautam aistros Dievui ir didžiausioje gelmėje mokytis kartu su juo tarnauti žmonėms. Celibatas turi liudyti tikėjimą: tikėjimas į Dievą tampa konkretus pasirinkus gyvenimo būdą, prasmingą tikrai Dievu remiantis. Grįsti gyvenimą Dievu atsisakant santuokos ir šeimos, tai rodyti, kad aš Dievą priimu bei išgyvenu kaip tikrovę ir todėl galiu jį nešti žmonėms. Toks gyvenimo grindimas Dievu konkrečiausiu ir radikaliausiu, koks tik įmanomas, būdu būtinas mūsų ištisai pozityvistiniu tapusiam pasauliui, kuriame Dievas rodo kaip hipotezė, bet ne kaip konkreti tikrovė. Jam reikia Dievo liudijimo kaip apsisprendimo pasirinkti Dievą savo gyvenimo žeme. Todėl celibatas svar-

bus kaip tik šiandien, mūsų šiuolaikiniame pasaulyje, net jei jo įgyvendinimą mūsų epochoje lydi nuolatiniai pavojai bei abejonės. Kelionei šio tikslo link reikia rūpestingai pasirengti; būtina nuolatinė vyskupo, bičiulių kunigų ir pasauliečių, kurie visi palaiko kunigiškąjį liudijimą, paspirtis. Būtina malda, kurioje Dievo nuolatos šaukiamasi kaip gyvojo Dievo bei jo laikomasi ir sutrikimo, ir džiaugsmo valandą. Tada nepasiduodant kultūrinei tendencijai, trokštančiai įtikinti, jog tokiems apsisprendimams nesame pajėgūs, šiuo liudijimu bus galima gyventi bei per tai parodyti Dievą pasauliui kaip tikrovę.

Kita didelė tema, susijusi su Dievo tema, yra dialogas. Sudėtingo šiandien būtino dialogo vidinis žiedas, bendros visų krikščionių pastangos siekti vienybės, regimai iškilo aikšten Regensburgo katedroje per ekumeninę Vakarinę, kai greta Katalikų Bažnyčiai priklausančių brolių ir seserų sutikau daug draugų iš ortodoksijos bei evangelikų krikščionijos. Visus mus ten suvienijo psalmės recitavimas bei Dievo žodžio klausymasis, ir tai jau daug, kad tokia vienybė mums buvo dovanota. Susitikimas su universitetu – kaip ir pridera tokioje vietoje – buvo skirtas tikėjimo ir proto dialogui. Per mano susitikimą su filosofu Jürgenu Habermasu prieš keletą metų Münchene pastarasis pareiškė, jog, norint krikščionybės tiesas naujaip padaryti veiksmingas, reikia mąstytojų, gebančių krikščioniškajame tikėjime užšifruotus įsitikinimus išversti į sekuliarizuoto pasaulio kalbą. Iš tiesų, darosi vis akivaizdžiau, kaip neatidėliotinais būtinis pasauliui yra tikėjimo ir proto dialogas. Immanuelis Kantas kitados Apšvietos esmę įžiūrėjo kaip išreikštą posakiu: *sapere aude* – kaip mąstymo, atsiskandžio pulti kokio nors prietaro glėbin, drąsą. Tikrai, žmogaus pažinimas, materijos pajungimas pažinimo galia pažengė į priekį tiek, kiek anuo metu negalėjai įsivaizduoti. Tačiau žmogaus galia, išaugusi mokslo dėka, vis labiau virsta grėsme jam pačiam ir pasauliui. Visiškai į pasaulio užvaldymą orientuotas protas nebepripažįsta jokių ribų. Jis ima jau net patį žmogų traktuoti tik kaip savo gaminimo bei galėjimo padaryti medžiagą. Mūsų pažinimas auga, tačiau kartu protas darosi vis aklesnis paties pagrindams; kriterijams, teikiantiems jam kryptį bei prasmę. Tikėjimą į Dievą, kuris pats yra visatos kūrybinis Protas, mokslas naujaip turėtų priimti kaip iššūkį bei galimybę. O tikėjimas turėtų iš naujo pažinti savo vidinę platybę bei savo paties racionalumą. Protui reikia *Logos*, stovinčio pradžioje ir esančio mūsų šviesa; savo ruožtu tikėjimui reikia pokalbio su šiuolaikiniu protu, kad šis suvoktų savo didybę bei atitektų savo atsakomybę. Šitai norėjau parodyti savo paskaitoje Regensburge. Tai tikrai ne vien akademinis klausimas; nuo jo priklauso mūsų visų ateitis.

Dialogas tarp religijų Regensburge buvo paliestas periferiškai ir dvejopu aspektu. Sekuliarizuotas protas nepajėgus pradėti tikro dialogo su religijomis. Jei jis lieka Dievo klausimui užsivėręs, tai šitai veda į kultūrų susidūrimą. Kitą aspektą sudarė ištara, kad religi-

joms tenka bendra užduotis tarnauti tiesai ir per tai – žmogui. *Apsilankymas Turkijoje* suteikė man progą viešai pademonstruoti pagarbą islamo religijai, pagarbą, kuri kaip privaloma laikysena mums buvo nurodyta Vatikano II Susirinkimo (plg. dekl. *Nostra aetate*, 3). Šią akimirką norėčiau dar kartą padėkoti Turkijos valdžiai bei turkų tautai, sutikusiai mane labai svetingai bei padovanojusiai man neužmirštamų susitikimo dienų. Plėtodami intensyvesnį dialogą su islamu, turėtume neišleisti iš akių, kad islamo pasauliui šiandien iškilusi panaši užduotis, kokia krikščionims teko nuo Apšvietos laikų; po ilgo galynėjimosi Vatikano II Susirinkime ji Katalikų Bažnyčiai dovanavo konkrečių sprendimų. Galvoje turima tikinčiųjų bendruomenės laikysena Apšvietos laikotarpiu įsitvirtinusių įsitikinimų bei reikalavimų atžvilgiu. Viena vertus, būtina priešintis pozityvistinio proto, trokštančio pašalinti Dievą iš bendruomenės gyvenimo bei viešosios tvarkos, diktatūrai. Kita vertus, būtina priimti tikruosius Apšvietos pasiekimus, žmogaus teises ir pirmiausia tikėjimo bei jo praktikavimo laisvę, pripažįstant, kad tai yra ir esminiai religijos autentiškumo elementai. Kaip krikščionių bendruomenė ilgą laiką ieškojo tinkamos tikėjimo pozicijos tokių įsitikinimų atžvilgiu – ir tas ieškojimas niekada nesibaigia, – lygiai taip islamo pasaulis su savo tradicija stovi priešais didžiulę užduotį surasti čia tinkamus sprendimus. Krikščionių ir musulmonų dialogo turinys šį momentą pirmiausia turės būti pastangos atrasti tinkamus sprendimus. Dievo užmarštis Vakaruose tam tikroms jėgoms islamo pasaulyje šiandien teikia dingstį skleisti smurtą kaip religijos dalį. Mes, krikščionys, solidarizuojamės su visais, kurie, remdamiesi savo kaip musulmonų religiniais įsitikinimais, atmeta smurtą ir pritaria tikėjimo ir proto, religijos ir laisvės bendrabūviui. Šia prasme abu dialogai, apie kuriuos kalbėjau, vienas su kitu susipina.

Galiausiai Stambule susitikdamas su ekumeniniu patriarchu Bartolomėjumi I, galėjau dar kartą išgyventi palaimingą ekumeninės artumos valandas. Šiomis dienomis jis man parašė laišką, kurio iš širdies gelmės kylantys dėkingumo žodžiai dar kartą priminė man bendrą tų dienų patirtį. Mes pajutome, jog esame broliai ne tik žodžių bei istorinių įvykių lygmeniu, bet ir dvasios gelmėje; kad mus bendras apaštalų tikėjimas vienija iki pat mūsų asmeninio mąstymo bei jautimo lygmenų. Patyrėme gilią vienybę tikėjimo matmeniu ir dar karščiau melsime Viešpatį, kad jis mums netrukus dovanotų visišką vienybę bendro duonos laužymo matmeniu. Šią valandą savo nuoširdžią padėką bei savo brolišką maldą skiriu patriarchui Bartolomėjui bei jo tikintiesiems, taip pat įvairioms krikščionių bendruomenėms, kurias sutikau Stambule. Viliamės ir meldžiamės, kad religinė laisvė, atitinkanti vidinę tikėjimo esmę bei pripažįstama Turkijos konstitucijos principuose, patriarchato ir likusių krikščioniškųjų bendruomenių atžvilgiu būtų vis geriau praktiškai įgyvendinama tiek tinkamomis teisinėmis formomis, tiek kasdieniame gyvenime.

„*Et erit iste pax* – jis pats bus taika“, – sako pranašas Michėjas (5, 4) apie būsima Izraelio valdovą, kuris, pasak jo, gimšias Betliejuje. Piemenims, ganiusiems savo avis Betliejaus apylinkių laukuose, angelas tarė: „Ramybė žemėje žmonėms“ (plg. *Lk* 2, 14). Jis pats – Kristus, Viešpats, – savo mokiniams yra pasakęs: „Aš palieku jums ramybę, duodu jums savo ramybę“ (*Jn* 14, 27). Iš šių žodžių išsirutuliojo liturginis pasveikinimas: „Ramybė jums“. Ši ramybė, suteikiama liturgijoje, yra pats Kristus. Jis dovanojo mums save kaip ramybę, kaip sutartinimą, sugriaunantį visas sienas. Kur jis priimamas, ten auga taikos salos. Mes, žmonės, norėtume, kad Kristus vieną kartą visiems laikams panaikintų visus karus, sudaužytų ginklus ir įsteigtų pasaulinę taiką. Tačiau turime mokytis suvokti, kad taikos vien išorinėmis struktūromis pasiekti neįmanoma ir kad bandymas steigti ją smurtu gimdo naują smurtą. Turime mokytis suvokti, kad taika, pasak Betliejaus angelo, susijusi su *eudokia*, mūsų širdžių atvėrimu Dievui. Turime mokytis suvokti, kad taika gali rasti tik tada, kai neapykanta bei savanaudiškumas nugalimi iš vidaus. Žmogus turi būti atnaujintas iš vidaus, tapti naujas ir kitoks. Todėl taika šiame pasaulyje visada lieka silpna ir trapi. Mes dėl to kenčiame. Juo labiau esame pašaukti atverti savo vidų Dievo taikai ir nešti jos jėgą į pasaulį. Mūsų gyvenime tikrove turi tapti tai, kas sakramentiškai nutiko mums per Krikštą: senasis žmogus turi mirti ir prisikelti naujasis. O mes visada primygtinai Viešpaties prašysime: supurtyk širdis! Padaryk mus naujais žmonėmis! Padėk taikos protui įveikti smurto beprotybę! Padaryk mus taikos nešėjais!

<...>

Šiaulių vyskupijos šeimos šventė

Sausio 7 d., pasitinkant Šiaulių vyskupijos dešimtmetį, gausybė šeimų iš visos Šiaulių vyskupijos Šiaulių katedroje susirinko kartu dalyvauti šv. Mišiose bei atnaujinti Santuokos sakramento priesaiką. Šv. Mišias aukojo Šeimos šventės globėjas, Šiaulių ganytojas Eugenijus Bartulis. Vyskupo teigimu, ši šventė yra žvilgsnis į šeimų gyvenimą, kad dar geriau suprastume savo pareigas ir atsakomybę Dievui, tautai ir Bažnyčiai. Pavyzdys šeimoms yra Šventoji Šeima. Tėvų užduotis šiame pasaulyje, anot Šiaulių vyskupo, yra ne tik pašaukti kūdikį, bet ir parengti jį meilės gyvenimui. Kaip džiugi viltis nuskambėjo žinia iš Alytaus, kur praeitais metais gimė daugiau nei numirė ir susituokė daugiau nei išsiskyrė. Ganytojas ragino padaryti viską, kad kitąmet ir Šiauliai džiaugtųsi panašiomis naujienomis.

Po šv. Mišių tikinčiųjų eiseną nuo Šiaulių katedros patraukė į kino ir kultūros centrą „Saulė“, kur vyko šventinė programa. Šventę organizavo Šiaulių vyskupijos šeimos centras, vadovaujamas Editos Gulbinienės. Renginį vedė Dapkų šeima: sutuoktiniai su trimis savo vaikais. Salė buvo pilnutėlė, nelikus vietų, daugelis susėdo tiesiog ant laiptų. Šeimų susitikime dalyvavęs Šiaulių meras Vytautas Juškus pažadėjo, kad kitais metais šeimos galės šventę rengti naujoje, daug didesnėje salėje. Svarbiausia nesivaikyti mados, į šeimą žiūrėti kaip į didžiausią vertybę, pasitikėti vienas kitu ir Dievu. Po trumputės įžangos vaikai su Vadaktų parapijos jaunimu bei broliu pranciškonu Ramūnu OFM vestibulyje žiūrėjo spektaklį, žaidė, piešė. Iš Kelmės rajono atvykusi penkiolikmetė stebėjosi, kad pasiūlius ką nors pavaizduoti popieriuje visi pradėjo piešti širdis, buvo sukurta širdžių paroda. Turbūt vaikai geriausiai suprato ir išreiškė šventės šūkį: „Nebijokime meilėje gyventi“.

Tuo metu suaugusieji tiek žodžiais, tiek menine kalba bandė išreikšti, išsakyti, kaip jie supranta gyvenimą mylint šeimoje. „Šiandien šeima yra elitinis, prestižinis, nebe kiekvienam įkandamas kūrinys“, – sakė Lietuvos šeimos centro direktorė Vijoleta Valantiejutė, kalbėdama apie tuoktis, įsipareigoti šeimyniniam gyvenimui bijantį jaunimą. Jos sukurta Kalėdų padėkos litanija išreiškė dėkingumą už nuostabų sutuoktinių puoselėjamą kūrinį – šeimą.

Kun. Kęstutis Brilius MIC kalbėjo apie bendravimo šeimoje svarbą. „Esame apsistatę ir vaikus aprūpinę įvairiomis komunikacinėmis priemonėmis, tačiau užmirštam, kad žmogiškieji ryšiai yra kur kas svarbiau“, – sakė kunigas. Pasak jo, technologiniai procesai pavagia ir išdanko mūsų laiką, nebeturime laiko jausmų, minčių išgyvenimui. Tai ardo daugelį šeimų. Tik žmogiškieji ryšiai daro mus įgalius susivienyti, pasiaukoti ir siekti bendrų tikslų.

Seimo narė Rima Baškienė išreiškė viltį, kad 2007-ieji bus atsigrėžimo į šeimą metai, kad galiausiai valstybė šeimą vertins kaip vertybę, mokyklose bus dėstomas pasirengimo šeimai kursas.

Šventę, kaip ir kiekvienais metais, pagyvino meniniai kolektyvai: Šv. Cecelijos sakralinės muzikos ansamblis, tautinių šokių ansamblis „Kalatinis“, vaikų chorai „Mažieji svirpliukai“ bei „Ro-ko-ko“, choreografinis kolektyvas „Želmenėliai“. Šiaulių dramos teatro aktoriai Jūratė Budriūnaitė ir Antanas Vencus pristatė ištrauką iš spektaklio „Ezopas“. Tačiau labiausiai visus suvienijo kartu su vyskupu giedotos giesmės, kuriomis šventė prasidėjo ir baigėsi.

-irat

Šiaulių universiteto bendruomenės susitikimas su nuncijumi arkiv. P. S. Zurbriggenu

Gruodžio 22 d. Šiaulių universiteto Baltojoje salėje universiteto bendruomenė ir kiti šiauliečiai susitiko su su apaštališkuoju nuncijumi arkivyskupu

Peteriu Stephanu Zurbriggenu. Tai buvo pirmoji Šventojo Sosto nuncijaus Baltijos valstybėms viešnagė Šiaulių universitete. Susitikime dalyvavo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Šiaulių universiteto rektorius Vincas Laurutis. Renginį vedė susitikimą organizavusių Šiaulių „Bendruomenės namų“ vadovas Vaclovas Vingras.

Apaštališkasis nuncijus susitikimą pradėjo skatindamas susirinkusiuosius palaikyti dialogą. Arkivyskupo nuomone, šis vakaras – puikus pasirengimas Kalėdoms. Labai svarbu šeimose apmąstyti Dievo išikūnijimo slėpinį, šio išikūnijimo poveikį mums visiems. Nuncijaus teigimu, Kalėdų tematika atveria duris ir kitokiems svarstymams, šiandienėms problemoms. Buvo kalbama apie krikščionybės situaciją Lietuvoje ir Europoje, krikščioniškąją tapatybę. Kaip vieną iš stipraus katalikiškumo požymių Šventojo Sosto nuncijus paminėjo ekumeniškumą, kuris Lietuvoje turi gilius šaknis. Nuo seno čia gyvuoja nekatalikiškos bendruomenės, tokios kaip totorių, karaimų ir kt., kurios neprarado savo tapatybės. Lietuva – katalikiška šalis, atvira kitiems tikėjimams, kultūroms. Taikus sugyvenimas, anot arkivyskupo, – labai geras pamatas, ant kurio galime statyti ateitį. Tačiau svarbu išlaikyti tvirtą katalikišką poziciją. Šiandien susiduriama su noro įtikti problema. Norima viską įgyvendinti, kas parašyta Europos Sąjungos Konstitucijoje. Tokie dalykai kaip eutanazija, abortas ir kt. priimami iš baimės pasirodyti, kad nesam tokie geri europiečiai. Netgi bijoma palinkėti linksmų Kalėdų: užuot pagarbinius Kristų, linkima tiesiog linksmų švenčių.

Šiauliečiai uždavė nuncijui daug klausimų. Juos domino plintančio netikėjimo, šeimų mažėjimo, sekuliarizacijos ir kt. problemos. Apaštališkasis nuncijus perdavė popiežiaus palaiminimą, šiauliečiai šiltai išlydėjo svečią, tikėdamiesi kitų susitikimų.

-irat-

Konsekruotas naujasis Vilniaus arkikatedros altorius

Gruodžio 24 d. per 10 val. šv. Mišias kardinolas Audrys Juozas Bačkis iškilmingai konsekrovo naująjį Vilniaus arkikatedros altorių. Per pamokslą ganytojas džiaugėsi, kad Piemenėlių Mišias galėsias aukoti ant naujojo altoriaus. Kardinolas aiškino liturginę altoriaus ir iškilmingų apeigų, kuriomis jis konsekruojamas, prasmę.

Altorius – centrinė vieta, prie kurios Dievo tauta susirenka švęsti Kristaus auką, jo mirtį ir prisikėlimą. Altorius yra stalas, ant kurio laužoma mus maitinanti Duona. Tai Dievo tautos vienybės ir meilės šaltinis. Naujas altorius pirmiausia yra šlakstomas šventintu vandeniu, vėliau patepamas aliejais. Tai reiškia, jog jis skirtas Dievui. Po to altorius smilkomas – tai simbolizuoja mūsų maldas, kylančias į dangų. Galiausiai ant jo įžiebiamos žvakės, kurių šviesa simbolizuoja Kristaus šviesą. Kardinolas taip pat kalbėjo apie sakyklos prasmę. Į šv. Mišias susirenkame sotintis dieviška Duona ir Dievo žodžiu. Maitinamės prie Dievo žodžio stalo ir Eucharistijos stalo, todėl tarp sakyklos ir altoriaus yra glaudus ryšys.

Įgyvendinant Vatikano II Susirinkimo konstituciją apie šventąją liturgiją *Sacrosanctum concilium* daugelio Lietuvos bažnyčių presbiterijos erdvė buvo pamažu pertvarkyta XX a. aštuntajame ir devintajame dešimtmetyje. Tuo metu pagrindinė Lietuvos katalikų šventovė sovietinių ateistų buvo atimta ir paversta dailės galerija. Tikintiesiems susigrąžinus Arkikatedrą, joje buvo įrengtas laikinas, tik iš dalies naujuosius liturginius reikalavimus atitinkantis altorius. Jam pritaikytas ir iki šiol altoriaus priekį puošęs senovinis antepedijus pagal dabartines liturgines nuorodas yra nebevertotinas.

Buvo privalu šventovės presbiteriją galutinai sutvarkyti pagal *Sacrosanctum concilium* reikalavimus, tačiau atsižvelgiant į unikalią architektūrinę

Paskyrimai

Kaišiadorių vyskupijoje

Kun. **Marius Talutis** paskirtas Elektrėnų parapijos vikaru.

Kun. **Kęstutis Dvareckas** paskirtas Širvintų parapijos vikaru; reziduos Bagaslaviškyje.

Kun. **Gediminas Mieldažis**, iki šiol ėjęs Bagaslaviškio ir Krikštėnų parapijų klebono pareigas, išleistas pastoraciniam darbui į Monrealio arkivyskupiją Kanadoje.

Kun. **Povilas Tekorius**, Kaišiadorių parapijos vikaras, paskirtas Kaišiadorių vyskupijos jaunimo centro dvasios vadovu.

-Kš-

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Sausio 3 d. surengtame Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkime daugiausia dėmesio buvo skirta santuokos institutui. Vysk. J. Tunaitis gvildeno kai kuriuos aktualius kanoninius klausimus. Kun. R. Doveika pristatė rengiamą partnerystės įstatymą, jo kontekstą juridinėje sistemoje, įgyvendinimo perspektyvas ir numatomas pasekmes. Kunigai paraginti gilintis į Dievo tarno Jono Pauliaus II, dabartinio popiežiaus Benedikto XVI ir Magisteriumo dokumentus, atskleidžiančius santuokos ir lytiškumo tikrąją prigimtį bei gerį. Kard. A. J. Bačkis apibendrindamas kvietė kunigus ugdyti žmonių tokį šeimos supratimą, kuris atitinka Dievo planą ir veda į didžiausią žmogaus gerį. Eidami tokiu keliu, net ir galiojant nemoraliais veiksmais įteisinantiems įstatymams, žmonės sugebės tinkamai rinktis ir spręsti.

Kitas kunigų susirinkimas, įvyksiantis sausio 31 d., bus skirtas kard. A. J. Bačchio 70 m. jubiliejui ir Vilniaus arkivyskupijos valdymo 15 metų sukakčiai paminėti.

-krš-

Kardinolas aplankė Lukiškių kalėjimą

Gruodžio 21 d. kardinolas Audrys Juozas Bačkis aplankė Lukiškių kalėjimą. Pirmiausia ganytojas susitiko

su įstaigos darbuotojais, palinkėjo jiems, kad džiugi Kristaus Gimimo šventė ateitų ir tarp niūriųjų sienų.

Kardinolas aukojo šv. Mišias, kuriose dalyvavo kaliniai. Per pamokslą jis kalbėjo, jog net gyvenant kalėjimo sąlygomis įmanoma kurti brolišką bendrystę, padėti vienas kitam, ir ragino kalinius tai daryti, susitikti Dievą, kuris yra Meilė, ateinanti į žemę dėl visų žmonių.

Po šv. Mišių kardinolas lankė kalinius, kalbėjosi su jais. Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* į kalėjimą atvežė dovanų.

-Vn-

Kauno arkivyskupijos institucijų darbuotojų susitikimas

Gruodžio 21 d. Kauno arkivyskupijos institucijų darbuotojai tradiciškai Švč. Trejybės (seminarijos) bažnyčioje kartu šventė Eucharistiją, dėkojo Dievui už praeitus metus, o paskui laužė kalėdaičius Kauno kurijoje.

Eucharistijos liturgijai vadovavo arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, koncelebravo vyskupas augziliaras dr. Jonas Ivanauskas, Kauno kunigų seminarijos rektorius kun. Aurelijus Žukauskas, katalikiškoms institucijoms vadovaujantys dvasininkai – prel. doc. dr. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS, mons. dr. Artūras Jagelavičius ir kiti kunigai.

Savo homiliją arkivyskupas skyrė džiaugsmo temai, nes kaip tik džiaugsmo gaidų, artėjant Kalėdoms, Bažnyčioje pasigirsta vis daugiau. Ganytojas priminė krikščioniško džiaugsmo pagrindą – laukiame savo Gelbėtojo. „Nors pasaulis aplink siūlo ištisą džiaugsmo „industriją“, jis negali suteikti tikrojo džiaugsmo“, – tvirtino ganytojas. Jis dėkojo arkivyskupijos darbuotojams už metų darbus ir sakė, jog sąžiningai atliekamos pareigos taip pat yra džiaugsmo šaltiniai. Bažnyčios darbuotojus arkivyskupas pavadino Kristaus pasiuntiniais, kurie, kaip ir kiekvienas pakrikštytas žmogus, turi tiesti Kristui kelią. Sveikindamas su artėjančiomis šventėmis, arkivyskupas linkėjo tikro Kalėdų džiaugsmo, kuris lydėtų visą gyvenimą, o Dievas kiekviename galėtų atnaujinti savo meilę. Mišių pabaigoje ganytojai palaimino jų dalyvius;

erdvę kūrybinis procesas užtruko. Altorius, mažoji sakykla ir vyskupo sostas projektuoti pradėti 2003 m. pavasarį. Jie sukurti bendradarbiaujant Vilniaus ir Milano arkivyskupijų bažnytinio meno komisijoms bei architektams. Per ketverius metus Vilniaus arkikatedroje įvyko penki Vilniaus arkivyskupijos bažnytinio meno komisijos posėdžiai. Trys posėdžiai buvo surengti Milano arkivyskupijos kurijoje. Presbiterijos pertvarkymą prižiūrėjo Milano katedros architektas Ernesto Brivio, liturginius baldus sukūrė Vilniaus arkivyskupijos amatų centro dailininkai ir meistrai.

-Vn-

Pašventinta Gailestingumo Motinos koplyčia

Gruodžio 20 d. kardinolas Audrys Juozas Bačkis Vilniaus universiteto Onkologijos institute iškilmingai pašventino naują koplyčią. Jai suteiktas Gailestingumo Motinos titulas. Dabar ligoniai, jų artimieji, darbuotojai galės čia pasimelsti ir susikaupti. Koplyčią pagal Vytauto Tracevičiaus projektą įrengė Vilniaus amatų centro meistrai.

Tai jau antroji Vilniaus ligoninė, kurioje arkivyskupo metropolito rūpesčiu įsteigta nuolatinė erdvė maldai. Lygiai prieš penkerius metus Dievo Gailestingumo koplyčia buvo pašventinta Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikose. Kardinolas taip pat yra įsteigęs koplyčias Rasų ir Lukiškių kalėjimuose. Jis ne kartą minėjo turįs troškimą ir svajonę, kad ypač ten, kur žmonės paliečiami kančios, baimės, nerimo, būtų susitikimui su Gailestinguoju Dievu tinkama vieta, idant Viešpats kenčiančiuosius sustiprintų ir padėtų jiems išlaikyti viltį bei pasitikėjimą.

Tądien gausiai susirinkusiems ligoniams, jų šeimoms bei ligoninės personalui šv. Kalėdų giesmes ir dainas linksmai, nuotaikingai dainavo ir buvimu širdis sušildė „Mažųjų angelų studijos“ merginos (vadovė Daina Bilevičiūtė). Šv. Mišias aukojo kardinolas Audrys Juozas Bačkis, drauge meldėsi kun. Raimundas Varaneckas (anksčiau jis taip pat rūpinosi šios klinikos pacientais, teikė dvasinę paramą), Šv. Kryžiaus Atradimo (Kalvarijų) parapijos klebonas Virginijus Česnulevičius, Santariškių ligoninės kapelionas kun. Jonas Ulickas, Onkologijos instituto naujasis kapelionas Sigitas Grigas, gausus būrys tikinčiųjų, ligoninės administracijos atstovai. Kardinolas džiaugėsi, kad nuo šiol ir šioje klinikoje bus rūpinamasi ligoniais, plėtojama sisteminga ligonių sielovada. Ganytojas susirinkusiems komentavo koplyčios pašventinimo apeigas, nurodė, ką simboliuoja altoriaus patepimas šventaisiais aliejais bei tabernakulio pašlakstymas švęstu vandeniu.

Kardinolas šv. Mišių metu pašventino tabernakulį ir konsekrovo altorių. Šv. Mišiose giedojo Šv. Kryžiaus Atradimo (Kalvarijų) parapijos jaunimo choras, vadovaujamas vargonininkės Julijos Sviderskos, patarnavo Šv. Juozapo kunigų seminarijos auklėtiniai. Po pamaldų didžiojoje konferencijų salėje kardinolas Audrys Juozas Bačkis, Vilniaus universiteto Onkologijos instituto direktorius prof. habil. dr. Konstantinas Povilas Valuckas ir kapelionas kun. Sigitas Grigas pasirašė Gailestingumo Motinos koplyčios pašventinimo aktą. Po to visi draugiškai laužė kalėdaičius, linkėjo vieni kitiems gražių švenčių, vaišinosi.

Naujosios koplyčios altorių puošia dailininkės Dalios Mulevičienės Nukryžiuotojo Jėzaus vitražas, netrukus bus pastatyta ir Švč. Mergelės Marijos skulptūra (autorius A. Kensminas). Koplyčios langus puošia šventųjų Kazimiero, Dievo Jono, Agotos, Juozapo, Roko, Jurgio, Antano bei Mikalojaus vitražai, užrašai bei šventųjų atributai. Juos įrengė meistrai Daugis Bumbulis ir Vaižgantas Černiauskas.

-Vn, jį-

Lietuvos kunigų seminarijų ir parengiamųjų kursų vadovų susitikimas

Gruodžio 28–29 d. Žemaičių Kalvarijoje esančio Telšių vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarijos parengiamojo kurso patalpose vyko jau tradiciniu tapęs visų Lietuvos kunigų seminarijų ir parengiamųjų kursų vadovų susitikimas. Per abi susirinkimo dienas konferencijas vedė filosofas Vytautas Ališauskas. Konferencijų metu buvo nagrinėjamos įvairios problemos.

Pirmojoje konferencijoje prelegentas kalbėjo apie dvasinės kultūros plėtrą ir vietą šių dienų pasaulyje ir mūsų visuomenėje. Filosofas apžvelgė, kaip rutuliojosi dvasinių vertybių vertinimas įvairiais laikais ir kas tam turėjo didžiausią įtaką bei kokios aplinkybės nulemdavo vienokią ar kitokią atskirų dvasinių vertybių pasirinkimą. Pasak prelegento, tiesos tikrumo klausimas buvo ir yra aktualus, nes civilizaciją kuriantis žmogus dažnai linkęs kitam primesti savo tiesą, kuri ne visada atitinka realybę bei tikrąją vertybių skalę. Tikrųjų vertybių skalė nukreipta prieš pasaulio tuštybę, kuriai priešprieša ir yra dvasinių vertybių puoselėjimas.

Antrojoje konferencijoje apžvelgta postmodernistinė epocha ir jos požymiai. Buvo kalbama apie būtinybę šių dienų pasaulyje atkreipti dėmesį į stebuklo realybę ir Dievo kalbos suvokimą. Postmoderniajame pasaulyje Dievas irgi kalba žmonėms. Tikėjimo perdavimas – bene pagrindinis Bažnyčios rūpestis. Vykdydama šią užduotį Bažnyčia ir postmoderniajame pasaulyje išlieka ženklų šių laikų žmogui.

Pirmos dienos pavakarę visi susirinkusieji vadovai kartu su Telšių vyskupu J. Boruta SJ meldėsi Žemaičių Kalvarijos bazilikoje. Šv. Mišių metu pamokslą pasakė Telšių ganytojas. Kalbėdamas seminarijų vadovams ir susirinkusiems tikintiesiems, vyskupas priminė, jog seminarijos vykdo didžiulę misiją – ugdo jaunąją kunigų kartą. Kunigo pašaukimas šių dienų pasaulyje yra sunkus, o ypač didelė atsakomybė tenka tiems, kurie savo žodžiu bei pavyzdžiu ugdo jaunuolius, vėliau skelbsiančius Dievo žodį. Vyskupas seminarijų darbuotojams linkėjo ištvėmės ir stiprybės, o tikinčiuosius kvietė nuoširdžiai melsti pašaukimų į kunigystę.

Antrąją susirinkimo dieną lektorius V. Ališauskas kalbėjo apie kunigo vietą visuomenėje ir jo tapatybę šių dienų pasaulyje. Kunigas yra pašauktas būti ir pavyzdys, ir tikrųjų vertybių liudytojas. Kiekvienas žmogus turi turėti tvirtą pasaulėžiūrą, o ją formuoti padeda Bažnyčia. Dvasininkas visuomenėje yra tas žmogus, kuris moko tikėjimo tiesų ir padeda tikintiesiems suvokti esminius gyvenimo uždavinius bei prasmę. Pas kunigą žmonės ateina su įvairiomis problemomis ir klausimais. Jam reikia atsakyti remiantis tikrąja tiesa – Šv. Raštu ir Bažnyčios mokymu.

Po konferencijos ir pietų atskirose grupėse seminarijų rektoriai, vicerektoriai ir prefektai, dvasios tėvai ir propedeutinių kursų vadovai aptarė konferencijų medžiagą, diskutavo, nagrinėjo įvairius aktualius klausimus, dalijosi patirtimi.

-kasab-

Telšių vyskupijos kunigų ugdymo susirinkimas

Gruodžio 22 d. Telšių vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarijoje vyko kasmėnesinis Telšių vyskupijos kunigų ugdymo susirinkimas. Į didžiąją seminarijos aulą susirinkusius kunigus pasveikinęs Telšių vyskupas dr. J. Boruta SJ susirinkimą pakvietė pradėti bendra malda.

Po maldos ganytojas išsamiai supažindino su per adventą vykusia Telšių vyskupijos vizitacija. Kiekviename dekanato centre susitiktą su dekanatų ku-

arkivyskupas nuoširdžiai pakvietė visus į agapę kurijoje.

Arkivyskupijos pastoracijos bendradarbiai čia lauzė kalėdaičius su savo ganytojais, linkėjo vieni kitiems džiaugsmingų šventų Kalėdų, bendravo tarpusavyje. Darbuotojams taip pat nuoširdžiai padėkojo vysk. J. Ivanauskas, o arkivyskupas, pasidžiaugęs ypač pasiaukojama pasauliečių tarnyste Bažnyčioje, pasidalijo įspūdiškais iš savo apsilankymo Prezidentūroje ir Vyriausybėje, minėjo valdžios žmonių atvirą širdį Švč. M. Marijos apsišikimo Šiluvoje jubiliejaus pasirengimo reikalams, taip pat Jono Pauliaus II piligrimų kelio projekto įgyvendinimui.

-kasp-

Savanorių susitikimas Kauno kurijoje

Gruodžio 14 d. Kauno arkivyskupijos kurijoje surengtas advento susitikimas savanoriams. Visus metus įvairiose Bažnyčios šventėse ir renginiuose talkininkavę jaunuoliai iš Taisze piligrimystės centro, taip pat Vytauto Didžiojo universiteto, Kauno technologijos universiteto ir Kauno medicinos universiteto aktyvieji studentai buvo pakviesti į šv. Mišias koplyčioje ir prieškalėdinę agapę.

Per šv. Mišias arkivyskupas Sigitas Tamkevičius padėkojo talkininkams, aukojantiems savo laiką tam, kad, pasak Šventojo Rašto, „grobtų dangaus karalystę“. Jaunimas pagiedojo Taisze giesmių.

Vėliau salėje šio susitikimo dalyviams apie tarnavimo prasmę kalbėjo kun. Artūras Kazlauskas. „Atėjęs į žemę Kristus tarsi apvertė vadovo ir tarno pozicijas: dangaus karalystėje didžiausias tas, kuris moka tarnauti“, – sakė kun. A. Kazlauskas. Jis atkreipė dėmesį, jog savo mokiniams kojas mazgojantis Dievas žvelgia į žmogų ne iš aukšto, bet klūpėdamas, t. y. jam tarnaudamas. Kunigas kvietė naudotis Eucharistija – Kristaus artumu, nes priimdami šią malonę mokomės atiduoti save kitiems.

Arkivyskupas kaip padėką padovanojo savanoriams Naujojo Testamento knygų, prisiminęs, kad Šventojo Rašto skaitymas saugumo kalėjime jam buvo pačios geriausios rekolekcijos.

Šio vakaro dalyviai šiltai pabendravo tarpusavyje prisimindami įspūdžius iš Kryžiaus kelio, Devintinių procesijų Kaune, piligriminio žygio į Šiluvą bei Šilinių atlaidų, kur savanoriškai talkino padėdami palaikyti rimtį ir tvarką.

-kasp-

Kūčių vakarienė vargšams

Gruodžio 23 d. Kauno arkivyskupijos *Caritas* „Sriubos“ valgykloje šiomet tradiciškai, jau tryliktus metus, jos lankytojai buvo pakviesti į Kūčių vakarienę. Kristaus Gimimo švenčių išvakarėse 160 įvairių gyvenimo negandų ištiktų žmonių tą vakarą laužė kalėdaičius su Kauno arkivyskupu Sigitu Tamkevičiumi. Ganytojas dėkojo geradariams, padėjusiems surengti šią vakarienę, šiltai linkėjo vargšams kuo geresnių metų ir džiaugėsi visų, nors ir gyvenančių skirtingomis sąlygomis, vienybe Kristaus dvasioje.

Kūčių vakarienėje dalyvavo Lietuvos *Caritas* direktorius kun. Robertas Grigas, Kauno arkivyskupijos *Caritas* direktorius kun. Virginijus Veprauskas ir reikalų vedėja Onutė Virbašiūtė, taip pat Kauno meras Arvydas Garbaravičius, savivaldybės Socialinių reikalų departamento direktorius Gediminas Jankus, šio departamento Socialinės rūpybos skyriaus vedėjas Alvydas Malinauskas.

Kauno arkivyskupijos *Caritas* reikalų vedėja O. Virbašiūtė perskaitė ypatingą kalėdinį sveikinimą, pasiekusį arkivyskupijos *Caritas* prieš pat šventes ir skirtą globojamiems žmonėms bei darbuotojams: „Sriubos“ valgyklos veiklą nuolat remianti Toronto Prisikėlimo parapija visą advento laikotarpį rinko aukas ir rašė šilčiausius šventinius palinkėjimus ir visa tai iki šventų Kalėdų suskubo atsiųsti į Lietuvą. Pasak O. Virbašiūtės, gerųjų rėmėjų siunta, papuošusi ir valgyklos Kalėdų eglutę, dar kartą patvirtino vienybę ir bendrystę nepaisant geografinių atstumų.

Tiek šiai Kūčių vakarienei, tiek ir tolesnėms „Sriubos“ valgyklos reikėms produktai rinkti maisto banko akcijoje, kuri organizuota „Iki“ parduotuvėse. Lėšomis prisidėjo Kauno m. savivaldybė, o savo nuoširdžia pagalba talkino 64 savanoriai. O. Virbašiūtė ypač džiaugėsi kasmetine Jėzuitų gimnazijos moksleivių pagalba – šiomet talkininkavo 39 gimnazistai ir gimna-

nigais, tikybos mokytojais bei katechetais ir šeimų centrų vadovais. Vyskupas apžvelgė vizitacijos metu nagrinėtas įvairias problemas, susijusias su tikybos dėstymu mokyklose bei katecheze parapijose. Aptarinėti ir kiti opiausi bei aktualiausi klausimai, susiję su kunigų parapijose vykdoma pastoracija.

Ganytojui aptarus vyskupijos vizitaciją, Telšių vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarijos rektorius kan. teol. lic. V. Gudeliūnas kunigams kalbėjo apie prakartėlių rengimą bažnyčiose. Pasak jo, prakartėles bažnyčiose būtina įrengti taip, jog jos būtų aiškus ženklas, primenantis tikintiesiems Kristaus gimimo istoriją. Prakartėlė turėtų padėti kiekvienam – tiek vaikui, tiek ir suaugusiam – išmąstyti į Kristaus gimimo slėpinį. Rektorius priminė, jog prakartėlės turi būti šoninėse bažnyčios navose, kur prie jų laisvai galėtų burtis melstis tikintieji. Telšių vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarijos vicerektorius kun. teol. dr. D. Trijonis pristatė jo paties parengtą medžiagą, kuria galima pasinaudoti tikintiesiems prieš Kalėdas papasakojant apie Šventąją Žemę. Kunigai galėjo peržiūrėti daugybę nuotraukų su įvairiomis prakartėlėmis iš daugelio pasaulio šalių.

Po konferencijos Telšių katedroje kunigai aukojo šv. Mišias, kurioms vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ. Šv. Mišių metu pamokslą sakęs Telšių vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarijos rektorius kan. teol. lic. V. Gudeliūnas kalbėjo apie advento laiką, kuris tarytum susideda iš dviejų dalių: advento pradžioje esame kviečiami į rimtį ir susikaupimą, tokiu būdu geriau išmąstyti į Kristaus gimimo slėpinį. Antroji advento dalis susijusi ne tik su laukimu, bet ir atėjimo džiaugsmu bei intensyviu pasirengimu jam. Advento įprasminimas priklauso nuo paties žmogaus nusiteikimo, o krikščionis advento išgyvenimo turi mokytis iš Dievo Motinos Marijos. Baigdamas savo pamokslą rektorius visus šv. Mišių dalyvius kvietė džiaugsmingai sutikti Kalėdų įvykį, kuris mums primena, jog mes visi laukiame Jėzaus Kristaus antrojo atėjimo.

Po šv. Mišių seminarijos refektoriume kunigai kartu su vyskupu laužė kalėdaitį ir prie bendro stalo ragavo pagal mūsų papročius paruoštą Kūčių valgių.

-kasab-

Aukštas Lietuvos *Caritas* darbo įvertinimas

Gruodžio 14–15 d. Vilniuje, viešbučio „Crowne Plaza“ konferencijų salėje, vykusioje konferencijoje „Tarptautinis bendradarbiavimas kovojant su prekyba žmonėmis“ dalyvavo Lietuvos, Suomijos, Švedijos, Norvegijos, Jungtinės Karalystės, Vokietijos teisėsaugos, prokuratūros, Europolo, ESBO, nevyriausybinių organizacijų atstovai.

Renginio dalyvius pasveikinęs LR vidaus reikalų ministras Raimondas Šukys aukštai įvertino Lietuvos *Caritas* įnašą padedant prekybos žmonėmis aukomis tapusioms, į prostituciją įtrauktoms moterims. „Už aktyvų talkinimą policijos ir kitoms vidaus reikalų įstaigoms užkertant kelią nusikaltimams“ antrojo laipsnio VRM atminimo ženklu „Tėvynės labui“ buvo apdovanoti konferencijoje dalyvavę Lietuvos *Caritas* generalinis direktorius kun. Robertas Grigas ir *Caritas* projekto „Pagalba prekybos moterims ir prostitucijos aukoms“ vadovė Kristina Mišininė.

Lietuvos *Caritas* projektas, kuriame dvasinė, teisinė, socialinė ir medžiaginė parama suteikiama nuo prekeivių žmonėmis užsienyje ir Lietuvoje nukentėjusioms moterims, vykdomas nuo 2001 m. Jį remia Vokietijos katalikų solidarumo akcija *Renovabis*, Olandijos katalikų fondas *Communicantes*, o pastaruosius keletą metų vis daugiau padeda ir Socialinės apsaugos ir darbo bei Vidaus reikalų ministerijos, savivaldybės. Projekto skyriai veikia *Caritas* organizacijose Kaune, Klaipėdoje, Marijampolėje, Panevėžyje ir Šiauliuose.

Šiomet JAV Valstybės departamento metiniame pranešime, parengtame Kovos su prekyba žmonėmis ir stebėsenos biuro, šis Lietuvos *Caritas* projektas buvo pripažintas vienu iš dešimties pasaulyje labiausiai prisidėjusių prie kovos su „moderniąja vergija“ – taip JAV valdžia įvardijo prekybą žmonėmis ir priverstinę prostituciją. Per *Caritas* projekto egzistavimo laiką buvo suteikta pagalba apie 350 nukentėjusiųjų moterų.

Atsakydamas į ministro R. Šukio padėkos žodį, Lietuvos *Caritas* vadovas kun. Robertas Grigas teigė, kad darbo sėkmę lėmė krikščioniškosios visuomenės dalies parama ir geranoriškas Bažnyčios, valstybės, kitų teisėtumo gynimu suinteresuotų institucijų bendradarbiavimas. „Katalikų Bažnyčios nariai, visi žmogų kaip didžiausią vertybę suvokiantys piliečiai yra įsitikinę, kad žmogiškasis asmuo, jo lytiškumas negali būti apibrėžiamas vien ekonominių santykių, paklausos-pasiūlos rėmais, – kalbėjo kunigas. – Žmogus visada yra daug daugiau, negu mėgina įteigti toji vulgarus ekonominio determinizmo pažiūra – jam būdingas orumas, garbė, neatimamos teisės. Tai mums pavyko konkrečiu *Caritas* darbu pasakyti 350 kartų. Gaila, kad tik tiek, nes skaudi statistika kalba apie tūkstančius seksualinio išnaudojimo industrijai parduotų Lietuvos moterų, tačiau, bendradarbiaudami su sąžiningai dirbančiomis valstybės įstaigomis, tikimės apginti vis daugiau prekybos žmonėmis aukų.“

-Ici-

Mirė kun. jubil. Antanas Andriuškevičius-Andraitis (1923–2006)

Gruodžio 16 d., eidamas 84-uosius amžiaus ir 61-uosius kunigystės metus, Druskininkų ligoninėje, mirė kun. Antanas Andriuškevičius-Andraitis. Jis priklausė Vilkaviškio vyskupijai, bet ilgą laiką, 41 metus, darbavosi Vilniaus arkivyskupijos sielovadoje, net 32 metus buvo Ratnyčios parapijos klebonu.

Kun. A. Andriuškevičius-Andraitis gimė 1923 m. birželio 11 d. Vilkaviškio vyskupijoje, Krokialaukio parapijoje, Angininkų kaime, darbininkų šeimoje. Tėvams 1931 m. persikėlus gyventi į Alytų, čia išėjo pradžios bei vidurinius mokslus. 1942 m. įstojo į Vilkaviškio kunigų seminariją. 1944 m. rudenį sovietų valdžiai ją uždarius, mokslą tęsė Kauno kunigų seminarijoje. Kunigu buvo išventintas vyskupo Kazimiero Paltaroko 1946 m. birželio 16 d. Tų pačių metų rugpjūčio mėn. 7 d. paskirtas Balbieriškio vikaru. 1948–1949 m. kurį laiką aptarnavo ir Naujosios Ūtos parapiją. 1949 m. paskirtas Liškiavos parapijos klebonu ir tas pareigas ėjo iki 1959 m., vėliau dėl susilpnėjusios sveikatos liko Liškiavos parapijos altaristu. Vilniaus arkivyskupijos valdytojo kan. Česlovo Krivaičio prašymu, tuometiniam Vilkaviškio vyskupijos apaštališkajam administratoriui vysk. Juozui Labukui sutikus, 1965 m. paskirtas Ratnyčios parapijos administratoriumi ir tas pareigas ėjo iki 1997 m., vėliau, atsižvelgiant į jo amžių ir sveikatą, išleistas į emeritus.

Laidotuvių apeigos, gausiai dalyvaujant tikintiesiems, vyko gruodžio 18 d. Ratnyčios bažnyčioje. Šv. Mišių liturgijai vadovavo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, koncelebravo Vilniaus arkivyskupo augziliaras vysk. Juozas Tunaitis, mirusiojo kurso draugas kun. Antanas Dilys ir 11 kitų Vilniaus arkivyskupijos bei Vilkaviškio vyskupijos kunigų. Pamokslą pasakė vysk. Juozas Tunaitis, o prie kapo žodį tarė kun. Antanas Dilys. Velionis palaidotas Ratnyčios bažnyčios šventoriuje.

-Vn-

Mirė mons. Antanas Lapė (1961–2007)

Sausio 8 d. po ilgos ir sunkios ligos mirė buvęs Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos rektorius (2003–2006), teologijos licenciatas, monsinjoras Antanas Lapė. Mons. A. Lapė gimė 1961 m. vasario 25 dieną

zijos vyr. socialinė pedagogė Rūta Balčiūnaitė.

Šią Kūčių vakarienę „Sriubos“ valgykloje, kaip ir kasmet, rėmė ir arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Tradiciškai šventų Kalėdų išvakarėse ganytojas dar lankėsi Kauno medicinos universiteto klinikose, Vytauto Didžiojo universitete, Kauno kunigų seminarijoje ir valgė Kūčių vakarienę kartu su šių įstaigų bendruomenėmis.

-kasp-

Jaunimo piligriminė kelionė

Gruodžio 28 – sausio 1 d. Kauno arkivyskupijos parapijų jaunimas, aukštųjų mokyklų studentai kartu su visos Lietuvos jaunimu dalyvavo Taizė bendruomenės senųjų ir naujųjų metų sandūroje rengiamame Jaunimo susitikime, kuris kasmet – šiomet jau 29 kartą – vyksta vis kitame Europos mieste. Šių metų susitikimas, kuriame dalyvavo apie 50 tūkst. jaunuolių iš įvairių šalių, vyko Kroatijoje, Zagrebe. Į Zagrebą kauniečiai atvyko kartu su kitais 700 Lietuvos jaunuolių šešiolika autobusų. Nuo rudens Šv. Gertrūdos, Jėzuitų, Pal. J. Matulaičio ir kitose bažnyčiose jaunuoliai ruošėsi šiai kelionei kas savaitę susitikdami, mokydami Taizė bendruomenės maldų ir giesmių, bendraudami ir dvasiškai rengdamiesi piligrimystei.

Pasak Kauno arkivyskupijos sielovados programų koordinatorės Vaidos Spangelevičiūtės, jaunimas iš Lietuvos buvo šiltai sutiktas Zagrebo katalikų. Jaunuoliai dalyvavo šv. Mišiose įvairiose parapijose, kartu meldėsi, šlovino Dievą Taizė pamaldose, netrūko ir tarpusavio pasidalijimų. Piligrimus pasveikino Zagrebo arkivyskupas kardinolas Josipas Bozanicas.

Kauniečiai Kroatijoje sutiko ir Naujuosius Metus. Paskutinįją senųjų metų valandą jie kartu su kroatų tikinčiaisiais meldėsi šv. Mišiose, vėliau dalyvavo nuotaikinguose įvairių tautų jaunimo grupių prisistatymuose. Sausio 1 d. po šv. Mišių parapijose kroatų šeimos pakvietė jaunuolius šventinių pietų. Daugelio lietuvių piligrimų išpūdžiai iš kelionės bylojo apie džiaugsmą didžiuliame vienmečių būryje išgyventi savo tikėjimą, mokyti šlovinti Viešpatį, pajusti krikščionišką bendruomenę, vienijančią skirtingų tradicijų bei tautų žmones. Jaunuoliai ypač džiaugėsi piligrimų tar-

pusavio atvirumu bei juos priėmusių kroatų svetingumu.

-kasp-

Įteikta Stasio Lozoraičio premija

Sausio 7 d. istorinėje Prezidentūroje Kaune ilgametei žurnalo „Artuma“ redaktorei Vandai Ibiamskai įteikta Lietuvos žurnalistų draugijos (LŽD) įsteigta Stasio Lozoraičio premija *Kelyje į Vilties prezidento Lietuvą*. Iškilusias LŽD metų renginys, aštuonis kartus vykęs Vilniaus rotušėje, šiemet persikėlė į Kauną – S. Lozoraičio vaikystės miestą. Devintąją Stasio Lozoraičio premiją V. Ibiamskai įteikė jos fundatorius LR Seimo narys Kazimieras Starkevičius. Laureatės kūrybą išsamiai pristatė LŽD Kauno skyriaus pirmininkas Kazys Požėra.

Laureatę pasveikinęs Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius sakė, jog „Lietuvai labai reikia žurnalistų, kurių gyvenimo horizonte yra žvaigždės – ryškios, aiškios“, ir linkėjo visiems žurnalistams turėti tikrų, ne televizijos ekrano žvaigždžių – tada gyvenimas tikrai būsiąs geresnis. Ambasadoriaus S. Lozoraičio atminimo pagerbimo komiteto vardu V. Ibiamskai sveikinęs architektas Juozas Poniškaitis priminė 1992 metais į Lietuvą po 53 metų atvykusio Vilties prezidento kvietimą atkurti Lietuvoje „ne tik mūrus, bet ir moralę, sąmonę, kuri nepriklausomajai Lietuvoj jau buvo sustiprėjusi“. Asmenišką ambasadoriaus Kazio Lozoraičio sveikinimą poniai Vandai perdavė Lozoraičių giminaitė prof. Dalia Brazauskienė. Laureatę sveikino kolegijos žurnalistai, leidėjai, mokslo draugai, buvę bendradarbiai.

Laureatė LŽD nare yra nuo 1994 m., eina šios draugijos garbės teismo pareigas. Nuo 1994 m. V. Ibiamska dirbo *Caritas* federacijos tuo pačiu pavadinimu leisto mėnraščio vyriausiąja redaktore. Šias ir *Caritas* leidyklos direktorės pareigas ėjo iki 2005 m. pabaigos. Jai vadovaujant, leidinys pastebimai pakeitė ir išorę, ir vidų. Jos iniciatyva žurnalas pervadintas „Artuma“, o turinys paskirtas krikščioniškos šeimos reikalams.

Stasio Lozoraičio premija *Kelyje į Vilties prezidento Lietuvą* ankstesniais metais apdovanoti Vaidotas Žukas, Viktoras Alekna, Nijolė Baužytė, Leo-

Priekulės parapijos Jokšų kaime iš Sibiro į Lietuvą grįžusių Sibiro tremtinių Antano ir Petronėlės Vaišnoraitės Lapių šeimoje. Nuo 1968 m. mokėsi Gibiškėlių (Klaipėdos r.) pradžios mokykloje, 1979 m. baigė Palangos I vidurinę mokyklą. Istojęs į Kauno politechnikos instituto Inžinerijos ekonomikos fakultetą, įgijo pramonės ekonomikos ir organizavimo specialybę. Dirbo Šiaulių pieno kombinate buhalteriu, nuo 1988 m. – šio kombinato vyriausiuoju buhalteriu.

Dar studijuodamas inžineriją Kaune, pradėjo rimtai svarstyti savo pašaukimo klausimą. 1991 m. rudenį įstojo į atkurta Telšių kunigų seminariją, kurią baigė 1996 m. Tų pačių metų gegužės 26 d. vyskupo Antano Vaičiaus buvo išventintas kunigu ir tuojau pat paskirtas Telšių vyskupijos kurijos kancleriu bei vyskupijos ekonomu. 1997 m. išsiųstas studijuoti dogminę teologiją į Amerikos katalikų universitetą Vašingtone. Studijas baigė 2001 m., įgydamas teologijos licenciato laipsnį. Grįžęs į Telšius, paskirtas Telšių kunigų seminarijos vicerektoriumi bei prokuratoriumi ir dogminės teologijos dėstytoju. 2003 m. tapo Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos rektoriumi. 2005 m. popiežiaus Jono Pauliaus II paskirtas kapelionu – monsinjoru.

Mons. A. Lapė buvo Telšių vyskupijos kunigų tarybos, Konsultorių kolegijos, Šventimų ir skyrimų komisijos, Remontų ir pastatų priežiūros nuolatinės tarybos narys, Šeimos centro direktorius. Pablogėjęs sveikatai, 2006 m. kovo 29 d. atsistatydino iš Kunigų seminarijos rektoriaus pareigų, tačiau iki pat mirties nenustojo rūpintis vyskupijos ir seminarijos reikalais. Buvo talentingas teologijos dėstytojas, rūpestingas ir uolus seminarijos rektorius, nuoširdus, paslaugus, visuomet pasirengęs kitiems padėti žmogus.

Mons. A. Lapė buvo Lietuvos katalikų mokslo akademijos narys; viename iš paskutinių LKMA metraščių tomų (T. 27, V., 2005) išspausdintas jo kartu su savo mokiniu kun. Viktoru Aču parengtas beveik 70 puslapių straipsnis „Išganymas šalia Bažnyčios Vatikano II Susirinkimo mokymo šviesoje“.

Mons. A. Lapė palaidotas sausio 10 d. Telšiuose. Laidotuvių dieną Telšių katedrą buvo pilna tikinčiųjų, velionio artimųjų, giminių, draugų ir pažįstamų. Šv. Mišių aukai vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, jas koncelebravo Panevėžio vyskupas J. Kauneckas, Telšių vyskupas emeritas A. Vaičius ir 115 kunigų, atvykusių iš įvairių Lietuvos vyskupijų. Laidotuvėse dalyvavo Telšių vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikai, giedojo Gargždų, Klaipėdos parapijų chorai. Šv. Mišių pradžioje Telšių ganytojas visiems priminė mons. A. Lapės nueitą gyvenimo kelią ir jo nuveiktus darbus, perskaitė nuncijaus arkiv. dr. Peterio Stephano Zurbiriggeno atsiųstą užuojautos laišką. Pamokslą sakęs Panevėžio vyskupas J. Kauneckas akcentavo, kad šių dienų visuomenėje kunigas išlieka kaip akibrokštas propaguojamai kultūrai ir papročiams. Jis yra maldos ir aukos žmogus bei toks turi išlikti iki paskutinio atodūso.

Šv. Mišių pabaigoje savo prisiminimais apie velionį pasidalijo vyskupas emeritas A. Vaičius. Po šv. Mišių per Telšių miestą nusidriekė ilga laidotuvių procesija. Monsinjoras buvo atlydėtas į Telšių mažosios bažnytelės šventorių, kur amžinajam poilsiui atgulė šalia ten palaidotų kitų garbių Telšių vyskupijos dvasininkų. Prie monsinjoro kapo duobės atsisveikinimo žodį tarė Telšių miesto meras, visų kunigų, klierikų vardu kalbėjo Telšių vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarijos rektorius kun. V. Gudeliūnas. Prie monsinjoro kapo visiems laidotuvių dalyviams, velionį slaugiusiems ir juo besirūpinusiems bei už jį besimeldusiems nuoširdžiai padėkojo mirusiojo pusbrolis Telšių vyskupo generalvikaras prel. J. Siūrys.

-T-

nas Peleckis-Kaktavičius, Roma Grinbergienė (po mirties), Kazys Požėra, kun. Vaclovas Aliulis MIC, Liudvika Pociūnienė.

-kasp-

Keliais žodžiais

Aukštadvaris. Gruodžio 9–10 d. Aukštadvaryje, buvusiam Šv. Dominiko vienuolyne, Kaišiadorių vyskupijos katechetikos centro kvietimu į susitelkimo savaitgalį buvo susirinkusi grupelė aktyvių parapijiečių iš Aukštadvario, Darsūniškio, Kaišiadorių, Merkinės ir Stakliškių parapijų. Tokie advento ir gavėnios susitelkimo savaitgaliai parapijų aktyviesiems Kaišiadorių vyskupijoje jau tapę tradicija.

-vp-

Klaipėda. Gruodžio 11 d. Klaipėdos šv. Kazimiero parapijoje lankėsi Nazareto šeimų judėjimo atstovai iš Lenkijos. Susitikime taip pat dalyvavo Klaipėdos šv. Kazimiero ir Palangos parapijų Nazareto šeimų judėjimo maldos grupelės. Susitikimo tikslas – artimiau susipažinti vieniems su kitais, daugiau išgirsti apie patį Nazareto šeimų judėjimo dvasingumą, giliau išgyventi advento laikotarpį. Nazareto šeimų judėjime ypač pabrėžiama dvasinio vadovavimo pasauliečiams svarba, todėl po šių trumpų konferencijų, kas norėjo, turėjo galimybę pabendrauti su kunigais asmeniškai. Tuo tarpu kiti dalijosi mintimis, kokią vietą kiekvieno asmeniniame gyvenime užima Eucharistija. Susitikimas baigtas malda ir palaiminimu toliau tęsti Nazareto šeimų judėjimo veiklą Telšių vyskupijoje.

-kss-

Kazlų Rūda. Gruodžio 17 d. Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje šv. Mišias aukojo ir pamokslą pasakė br. kun. Pijus OP. Po Mišių svečias iš Vilniaus dalijosi su parapijiečiais mintimis apie krikščionio laimę.

-vf-

Kaunas. Gruodžio 19 d. Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius miesto tardymo izoliatoriuje pašventino rekonstruotą koplyčią. Šia proga izoliatorių aplankė miesto ir šalies pareigūnai. Senovinį paveikslą šiai koplyčiai padovanojo Švč. Jėzaus Širdies (Šančių) klebonas kun. Virginijus Vepauskas. Patalpoje, kur anksčiau tebuvo stalas ir kryžius, rekonstrukcijos darbus savo rankomis atliko pa-

tys nuteistieji. Daug erdvesnė, perdažyta, naujais baldais apstatyta koplyčia skirta čia atsідurusių žmonių dvasinėms reikmėms. Jiems arkivyskupas palinkėjo atliktus bausmę ir išėjus į laisvę gyventi taip, kad nebetektų čia sugrįžti.

-kasp-

Vilkaviškis. Gruodžio 22 d. į parapijos socialinėje valgykloje surengtą Kūčių vakarienę susirinko per 70 suaugusiųjų ir vaikų iš sunkiai besiverčiančių šeimų. Parapijos žmonių paaukotomis gėrybėmis gausiai nukrautą stalą palaimino kun. Jonas Jonuška. Susirinkusiuosius pasveikinti su šv. Kalėdomis atėjo rajono savivaldybės, parapijos *Caritas* atstovai. Parapijos jaunimas ir vaikai, vadovaujami vienuolės Dalios Depšytės, parodė pantomimos spektaklį „Kalėdų belaukiant“. Kiekvienas atėjęs valgyti Kūčių vakarienės gavo dekaną prelatą Vytauto Gustaičio rūpesčiu paruoštus kalėdinių dovanų lauknešėlius. Šventinių pietų skurdžiai gyvenantieji buvo pakviesti gruodžio 27 dieną. Kalėdų pirmos dieną votyvos šv. Mišias katedroje aukojo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila. Ganytoją švenčių proga pasveikino parapijos žmonės ir Seimo narys, susisieki- mo ministras Algirdas Butkevičius.

● Gruodžio 26 d. Vilkaviškio vyskupijos katedroje kalėdinės muzikos ir poezijos vakarą „leškančiojo pėdsakai“ surengė Klaipėdos universiteto Menų fakultetas. Antano Jasmanto ir Kęstučio Trimako eiles skaitė aktorė Regina Šaltenytė. Valentina Vadoklienė (sopranas) ir Inga Maknavičienė (vargonai) atliko užsienio kompozitorių kūrinis. Renginio organizavimą parėmė vietos verslininkai.

Griškabūdis. Vyskupati emeritai Juozas Preikšas ir Juozas Žemaitis, minėdami savo gyvenimo 80-mečio jubiliejų, antrą Kalėdų dieną, parapijos bažnyčioje, dalyvaujant keliems kunigams, aukojo šv. Mišias. Abu vyskapai, kilę iš tos pačios Griškabūdžio parapijos, gausiai susirinkusiems žmonėms prisipažino, jog jaučiasi tarsi švęstų savo primicijas. Mat kaip jauni kunigai jie sovietmečiu neturėjo galimybės švęsti savo pirmąsias Mišias gimtojoje parapijoje. Per pamokslą J. Preikšas kalbėjo apie dėkingumo dorybę, apie tai, jog daugeliu atvejų žmonės pamiršta padėkoti Dievui už gautas malones. Kraštiečius dvasininkus sveikino rajono meras, seniūnijos, kaimo ben-

druomenės, žemės ūkio bendrovės, mokyklos atstovai, parapijos žmonės.

-bn-

Kaunas. Sausio 6 d. užbaigti Kalėdų laikotarpio į Šv. Jurgio konventą, kaip įprasta, rinkosi pasauliečiai pranciškoniai su savo vaikais bei vaikiaičiais. Šiomet šventėje dalyvavo ir Radvilėnų vidurinės mokyklos pradinė klasių mokinių būrelis su mokytojais ir tėvais. Susitikimas prasidėjo šv. Mišiomis, kurias aukojo prel. V. S. Vaičiūnas OFS. Kalėdinį vaidinimą parodė ir dainų padainavo Radvilėnų vidurinės mokyklos mokiniai. Juos parengė tikybos mokytoja Eglė Čaplinskienė OFS ir muzikos mokytoja Irena Rimkevičienė. Po to ir suaugusieji, ir vaikai su broliu Tomu OFM smagiai bendravo, džiaugėsi dovanėlėmis bei Kalėdų Senelio loterija, vaišinosi.

-oš-

Nauji leidiniai

Romualdas Dulskis. Maldos teologija ir pašaukimai. – Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2007. – 324 p.

Knygoje praskleidžiami pasauliečių žadinimo bei puoselėjimo momentai Senajame ir Naujajame Testamente, apžvelgiami pašaukimo keliai Katalikų Bažnyčios istorijoje, Rytų krikščionių dvasingume, net islame, induizme, budizme, konfucianizme.

Autorius skaitytoją taip pat supažindina su didžiais maldos mokytojais, aptaria dikursinę, afektų ir paprastumo malda, įvairius kontempliacijos bei susivienijimo maldos laipsnius.

NUOTAIKŲ VIEŠPATS

4 eilinis sekmadienis (C)

Jer 1, 4–5, 17–19; 1 Kor 12, 31–13, 13; Lk 4, 21–30

Išmintingi žmonės žino, kad šiame gyvenime nei džiaugsmas, nei liūdesys netrunka amžinai. Šventasis Bernardas mokė tai atsiminti ir laimės, ir nelaimės valandą. Laimės akimirkomis tokia atodaira apsaugo nuo lengvabūdiškumo, egzaltuotų pasiryžimų, o prislėgus liūdesiui padeda išvengti nusiminimo ir išlaikyti drąsą. Nuotaikų kaita būdinga ir aplinkiniams. Daugelis esame patyrę, kaip iš tų pačių lūpų po pagyrimų ar mandagių komplimentų pasigirsta nepaaiškinamo susierzinimo gaidos... Panašią patirtį galima įžvelgti ir šiandienos Evangelijoje.

Sinagogoje susirinkę Nazareto gyventojai troško išgirsti, ką pasakys jų kaimynystėje išaugęs ir kaip pranašas garsėjantis Jėzus. Jam pradėjus aiškinti pranašo Izaijo žodžius, „visi jam pritarė ir stebėjosi“. Nazareto žmonės pajuto, kaip kasdienybę praplėšia Jėzaus žodžių atvertas gyvenimo pilnatvės horizontas. Tačiau jų susižavėjimas trumpalaikis. Entuziazmą netrukus atšaldo kritiška pastaba: „Argi jis ne Juozapo sūnus?“. Šia replika jie bando sutalpinti Jėzų į savo mąstysenos ir patirties pasaulį. Kitoje Evangelijos vietoje skaitome, kaip artimieji net prievarta norėjo gražinti Jėzų į „normalų gyvenimą“: „Saviškiai, apie tai išgirdę, ėjo sulaukyti jo sakydami, kad jis kaip galvos netekęs“ (Mk 3, 21). Vėžiautojai žino, kad savo laimikio pintinėje gali nedengti dangčiu: jei vienam žnypliutajam pasiseka išsikepurnėti, kiti jį tuojau nutveria ir gražina atgal. Kai kada panašiai elgiasi ir žmonės. Tokie buvo Nazareto gyventojai, neįstengę išleisti Jėzaus iš savo pasaulio ribų ir provokavę jį išsklaidyti jų abejones ir įrodyti savo kitoniškumą stebuklais. Tačiau Jėzus niekad nedarė stebuklų vien žmonių smalsumui patenkinti, jis reikalauja tikėjimo; be tikėjimo stebuklai nevyksta.

Sinagogoje susirinkusių žmonių netikėjimas netrukus virto įniršiu. Jie išsivarė Jėzų iš miesto ir ketino jį nustumti nuo kalno pakriūtės. Jų manymu, tas, kuris nepatvirtina savo žodžių stebuklais, yra ne Mesijas, bet piktžodžiautojas. Evangelijoje aprašyta scena neatitinka geografinės Nazareto apylinkių tikrovės. Galbūt evangelistas Lukas taip norėjo susieti Nazaretą ir Jeruzalę, kur Jėzus buvo nukryžiuotas ir pasmerktas taip pat „už miesto“. Tačiau Nazarete jo valanda dar nebuvo atėjusi, todėl Jėzus praėjo pro minią ir pasišalino. Ši vieta mums atskleidžia, kad Jėzus ir sunkiausiais žemiškojo gyvenimo momentais buvo ne situacijos įkaitas, bet Viešpats. Kitoje Evangelijos vietoje stebuklingai padauginęs duoną prie Tiberiados ežero Jėzus pasišalina nuo minios, besiruošiusios paskelbti jį karaliumi: „Jėzus, supratęs, kad jie ruošiasi pasigriebti jį ir paskelbti karaliumi, vėl pasitraukė pats vienas į kalną“ (Jn 6, 14–15). Jėzaus neišblaško nei laimės, nei nelaimės valandos, jis visada išlaiko ramybę. Psichologiškai žmogui gali padėti įsisąmoninimas, kad nuotaikos keičiasi, o laimė ar nelaimė netrunka amžinai. Tačiau tikroji atrama tokiomis valandomis yra tikėjimas, atiduodant gyvenimą į Dievo rankas. Mūsų tikėjimas ypač tvirtėja tada, kai atsitraukiame nuo paviršutiniškos kasdienybės, kad pabūtume vienumoje su Dievu. Pabuvimas vienumoje su Dievu brandina žmogų, ugdo atvirumą ir pasitikėjimą. Būdami vienumoje su Dievu iš naujo randame gyvenimo kūrybos šaltinį.

Pranašų likimas turi savo dėsnius, galiojančius ir Evangelijoje papasakotu atveju. Nazareto žmonėms išgirsti sukliudo jų gyvenimo patirtis. Jie mano pažįstą Jėzų, o jis teigia esąs kitoks. Jie kol kas neišgirdo dar radikalesnio Jėzaus liudijimo – jis nėra vien paprastas pranašas, bet pranašų žadėtasis Mesijas. Savo gimtinėje Jėzus prabyla ne atsargiomis užuominomis, jis kalba provokuodamas. Užbėgdamas už akių jis atskleidžia jų netikėjimą. Užgaunamas ir vietinio patriotizmo nervas. Nazareto žmonės, žinoma, taip pat norėtų patirti panašių palaiminimų, apie kuriuos girdėjo buvus kitur. Gimtinės miestas, atrodo, turi tam net teisę... Tačiau Jėzus nepasiduoda žmonių lūkesčiams ir parodo, kad Dievas yra laisvas vykdyti savo planus bei valią. Giminytės ir pažinties ryšiai čia nėra svarbiausi. Jie net nenaudingi. Jėzus pasitelkia pranašo Izaijo žodžius, norėdamas atskleisti Dievo planą. Ką reiškia tai, kad Dievas teikia pirmenybę pagoniškųjų tautų atstovams: našlei iš Sareptos ar sirui Naamanui? Šiais žodžiais Jėzus praplečia savo tėvynainių išganymo suvokimą. Jis parodo, jog dangiškajam Tėvui rūpi ne tik išrinktosios tautos, bet ir tolimiausių tautų išganymas.

Matydami, kaip įniršę tėvynainiai nori susidoroti su Jėzumi, galime jau iš anksto įsivaizduoti, kokio priešiško jėgų susilauks atvykęs į Jeruzalę, susidūręs su žydų ir romėnų vyresnybės įkaitinta minia. Jo veiklos pradžia pranašauja skausmingą pabaigą. Šis Jėzaus susidūrimas su gimtinės žmonėmis parodo, kad ne visi jį priims kaip išganymo nešėją. Stiprūs ir uždegantys jo žodžiai nebūtinai įveiks visus prietarus, rutiną, proto siaurumą. Žinoma, jis siekia visiems atverti kelią į Tėvo karalystę, tačiau nemažina tam būtinų reikalavimų. Žmonės turi išmokti priimti jį tokį, koks jis yra, ir klausytis, ką jis kalba. Jėzus nesiekia prisitaikyti dėl trumpalaikio pasisekimo ar populiarumo.

Kardinolo A. J. Bačkio pamokslas per Piemenėlių šv. Mišias Vilniaus arkikatedroje

2006 m. gruodžio 24 d.

Brangūs Broliai ir Seserys,

Sveikinu visus šią šventą naktį atėjusius susitikti su Gyvuju Dievu, kuris įsikūnijo mažame Kūdikiyje, kad tap-
tų matomas, pažįstamas ir priimtas. Drauge su šven-
tuoju Pauliumi šiandien džiugiai sakome: „Pasirodė mū-
sų gelbėtojo Dievo gerumas ir meilė žmonėms“ (*Tit 3, 4*).

Kodėl tokia svarbi Kalėdų naktis? Ji juk niekada nepa-
virsta vien tik tradicija ir istorija, ji išlieka gyva tikro-
ve, – šių laikų bei šios kartos žmonių žemiškojo ir am-
žinojo gyvenimo tikrove.

Pranašas Izaijas mums kalba apie „patamsiais vaikš-
čiojančią tautą, kuri trokšta šviesos“ (*plg. Iz 9, 1*). Ši
tamsa yra nuodėmės tamsa. Jau pirmųjų tėvų nuodė-
mė atskyrė žmones nuo mylinčiojo Dievo šviesaus vei-
do. Nuo ano lemtingo Rojaus sodo vakaro, kai pirmieji
tėvai paniro į nuodėmės naktį, iki pat šių dienų į žmo-
nių gyvenimą per nuodėmę įsiveržia smurtas, neteisy-
bės, karai, nesutarimai, žiaurumai ir pagaliau – mirtis.
Nuodėmės tamsybių siautėjimas pasaulyje palieka
kiekvieno buvusio, esamo ir būsimą žmogaus širdyje
giliai žaizdą. Nuodėmė tapo neatskiriama žmogiško-
sios egzistencijos dalimi, kiekvienas žmogus priversta
dalyvauti akistatoje su nuodėme.

Dievas matė savo kūrinijos nuopuolį. Žmonijos nu-
dėmės giliai nuliūdino, įskaudino Dievą, ir Jis išėjo ieš-
koti savo nelaimingų vaikų, nes juos mylėjo ir jų gailė-
josi. Mozei Dievas sakė: „Esu gailestingas ir malonin-
gas Dievas, lėtas pykti, gausus gerumo ir ištikimybės“
(*Iš 34, 6*). Taip Dievas dar Senajame Testamente apreiš-
kė žmonėms savo naująjį vardą – GAILESTINGUMAS.
Popiežius Jonas Paulius II sakė, kad „gailestingumas –
tai antrasis meilės vardas, išreiškiantis patį didžiau-
sią jos švelnumą, pačią giliausią gelmę, meilės polinkį
užsikrauti kiekvieną mūsų poreikį“ (Jonas Paulius II,
2000 m. kovo 30 d.). Senojo Testamento tauta negalėjo
regėti Dievo veido, todėl Jis surado būdą ne tik tapti
žmogui pažinus, bet ir į jį panašus.

Gailestinga Dievo širdis, sukrėsta mūsų vargo ir kan-
čios, dar labiau palinksta prie mūsų. Ji atskleidžia žmo-
gaus protui bemaž nesuvokiamą norą dalytis su mu-
mis gyvenimu ir jį atiduoti, idant kiekvienas, kuris Die-
vą pažįsta ir išpažįsta, pelnytų amžinąją laimę. Gai-
lestingojo Dievo meilė Kūdikiu pavidalu gimsta naktį,
kad visos mūsų naktys būtų apsaugotos nuo pragaiš-

tingos nuodėmės tamsos, kad pagaliau, kaip sako pra-
našas Izaijas, „išvystume skaisčią šviesą, gyvenan-
tiems tamsos šalyje užtekėtą šviesybę“ (*plg. Iz 9, 1*). Šią
naktį Dievo gailestingumas įgyja naują vardą – JĖZAUS
KRISTAUS vardą, kuris reiškia Gelbėtoją, Išganytoją.

Mažasis Jėzus, supamas ant gailestingumo Motinos
Marijos rankų ir globojamas šventojo Juozapo, turi sa-
vo šeimą, kuri žmogiška šiluma bei meile pridengia
akinantį dieviškąjį spindėjimą ir padeda žmonėms pri-
imti dieviškąsias dovanas. Pirmieji Dievo gailestingu-
mo spinduliai nušviečia kelią mažiems piemenėliams,
kurių paprasta širdis greičiausiai atpažįsta Dievą –
mylintį ir gailestingą. Didžioji Dievo paslaptis, ne pro-
tu atskleista, bet širdimi priimta, tampa naujo gyveni-
mo pradžia. Tai gyvenimas, įsileidžiantis Gelbėtoją,
kuris ateina, kaip sako šv. apaštalas Paulius, kad „mir-
timi sunaikintų tą, kuris turėjo mirties valdžią, tai yra
velnią, ir išvaduotų tuos, kurie, bijodami mirties, vi-
sam gyvenimui buvo patekę į vergiją“ (*Žyd 2, 14*).

Dievo gailestingumas – tai meilė, kuri nekenčia blogio
ir nuodėmės, o šiedvi velnio išmonės, pajutę, kad jų
gudravimams iškilo pavojus, graso ir grūmoja. Vos už-
gimusį Dievą – Kūdikį ima persekioti piktavaliai žmo-
nės. Su tyrumu susitikęs nuodėmingumas nepakenčia
dieviško spindėjimo, keliančio jam skausmą ir pyktį.

Vis dėlto, didelė laimė, kad visais laikais buvo žmo-
nių, nebijančių tapti prieštaravimo ženklų pasaulyje.
Žmonių, tampančių liudytojais naujos galimybės gy-
venti dorai, nenusilenkti melui ir prievartai, nesusi-
gundyti turtais ir garbe, bet branginti tikrus santykius
ir dorą Dievo vaiko vardą. Jiems skirtas įvardijimas –
pasaulio šviesa ir žemės druska. Jų dėka galime aiš-
kiau atpažinti Dievo pėdsakus žemėje. Jie, kaip Šven-
toji Šeima, ne tik tikėjo Dievu, bet ir besąlygiškai Juo
pasitikėjo.

Šiandien Dievas iš mūsų laukia nuoširdaus pasitikėji-
mo Jo meile ir gailestingumu. Pasitikėjimas suteikia
Dievui laisvę atpirkti mūsų nuodėmes, sugrąžinti
mums Dievo vaikų grožį ir atnešti šviesą į šį pasaulį.
Mūsų pasitikėjimas Dievu atveria Viešpačiui galimy-
bę padėti kitiems žmonėms atrasti kelią į Jo namus. Ir
paprasti piemenys, ir trijų ano meto kraštų Karaliai
surizikavo palikti savo sukauptą labą, gyvenimo pa-
tirtį, ambicijas bei didybę ir nusilenkti Dievui edžiose.
Tai vienintelis būdas susitikti su Dievu gailestingu-
mu. Palikime tuščią garbės ir galios troškimą, nesivai-
kykime turtų ir aukštų vietų – tai trumpalaikiai daly-
kai, tačiau jie sukietina, užsklendžia žmogaus širdį, ir
ši nebeprįima kilnesnių, dieviškų dovanų, kurias mums
atnešė Išganytojas. Dievo gailestingumo dėka gauna-
mos malonės yra didžiausias turtas, kurį žmogus gali
įgyti šioje žemėje. Dievas suteikia mums begalinę lais-
vę, o laisvė, priėmusi dieviškąją meilę ir gailestingumą,
pati tampa gailestingąja meile žmonėms.

Tai ir yra tikroji Kalėdų prasmė: matyti ir apgailėti sąvąsias tamsybes, jas atiduoti į gailėstingas Išganytojo rankas. O iš jų priimti dieviškąjį gyvenimą, kurį liudydami pasaulyje, kaip anuomet angelai, skelbsime gerąją Žinią Dievo mylimiems žmonėms.

Tad eikime pasitikti Kristaus su atvira širdimi ir drąsiai įsileiskime gyvąjį Dievą į savo gyvenimus, į savo namus. Kaip mus ragina Šventasis Tėvas Benediktas XVI: „Nebijokite atsiremti į Kristų! Išsikūnėję ant Kristaus kaip ant savo gyvenimo pamato! Sužadinkite savyje troškimą statyti savo gyvenimą ant Jo ir Jam! Nes tas, kuris pasitiki Išsikūnijusio Žodžio nukryžiuotąja meile, negali pralaimėti.“

Tik Dievo gailėstingume pasaulis atras ramybę, o žmogus – laimę. Tėpripildo jūsų namus Dievo meilės ir gailėstingumo šviesa, teuždega ji jūsų širdis, idant jos taptų dosnios ir gailėstingos visiems žmonėms. Teneša jūsų gyvenimas džiaugsmą, šviesą ir tiesą, kuri suspindusi Betliejuje šiąnakt išsiveržė į visą pasaulį.

Arkivyskupo Sigito Tamkevičiaus homilija Prisikėlimo šventovėje

2006 m. gruodžio 26 d.

Šv. Kalėdos turi pakankamai daug sentimentalių detalių: gyvulių tvartelis su avytėmis, Šventoji Šeima su ką tik gimusiu Kūdikiu ir *Gloria* giedantys angelai. Čia dar nesimato Erodo karių, kurie išžudys Betliejaus kūdikius, dar negimęs Neronas, Romos krikščionis siuntęs į arenas Afrikos liūtams suplėšyti, taip pat nematyti visų amžių Evangelijos neigėjų, kuriems pats Kristaus vardas neleis ramiai gyventi.

Bažnyčia nenori per ilgai užlaikyti mūsų prie Betliejaus prakartėlės, nes mums iškiltų pavojus priimti ne visą Evangeliją, o tik jos dalelę. Nemažai mūsų tautiečių po Kovo 11-osios šio pavojaus neišvengė. Tada vos ne visi kalbėjo apie dvasingumą, net nesuprasdami, ką jis reiškia, beveik visi žegnojosi, net nebandydami suvokti, kad, darant kryžiaus ženklą, reikia priimti Kristų nuo Betliejaus iki Golgotos ir savo gyvenimą derinti ne prie besikeičiančio pasaulio, bet prie Evangelijos.

Net kunigai klydo ir ne kartą, užuot kvietę žmones į atgailą, laimino aiškia jų veidmainystę. Girdėjau, kaip

vienas kunigas visus sovietmečiu dirbusius mokytojus pavadino šventaisiais. Tarp to meto mokytojų tikrai buvo šventųjų, nes kai kurie iš jų okupacijos metais sugebėjo ugdyti mokinių meilę Tėvynei, bet buvo daug nepajėgusių atsisipirti prievartai. Po tų skaudžių praradimų metų jiems reikėjo atsitiesti, reikėjo ramaus atgailos kelio, apie kurį kalba vos ne kiekvienas Evangelijos puslapis.

Jeigu žmonės reikiamu laiku būtų priėmę Kristaus Evangeliją, nebūtų to, ką šiandien turime – viso to moralinio ir politinio chaoso, kuriame subrendo labai kartūs korupcijos, nusikaltimų, depresijos ir bėgimo iš Tėvynės vaisiai.

Apaštalų darbų knyga pasakoja apie jauną diakoną Steponą, kuris pamilo Kristaus Evangeliją ir ją uoliai skelbė. Šis skelbimas vienu buvo priimamas su džiaugsmu, kitiems kėlė įtūžį. Pasipiktinę „baisiai rėkdami, jie užsikimšo ausis ir visi kaip vienas puolė jį, išsitempė už miesto ir užmušė akmenimis“ (*Apd 7, 57–58*).

Evangelija yra tarsi dinamitas, sprogdinantis melo ir nuodėmės tvirtovę, kurioje žmogus dažnai siekia turėti nuolatinę buveinę. Toks žmogus yra tiesiog nepajėgus pakęsti Kristaus, Jo Bažnyčios ir visų, kurie jai atstovauja.

Esame labai dėkingi Dievo Apvaizdai, padovanojusiai Bažnyčiai popiežių Joną Paulių II ir dabartinį popiežių Benediktą XVI. Pirmojo balsas, kvietęs totalitarinių valstybių vadovus atsakyti prievartos ir gerbti žmogų, buvo girdimas net per geležinę uždangą. Nepajėgdami užsikimšti nei kitiems užkimšti ausų, kad nebūtų girdimas jo balsas, blogio nešėjai suorganizavo pasikėsinimą, ir kulkų suvarpytas popiežius tik per stebuklą liko gyvas. Melo tvirtovių šeimininkai iki mirties negalėjo atleisti jam už tai, kad be kompromisų skelbė Evangeliją, kurios centre stovi ne tik Betliejaus Kūdikis, bet ir atpirktas žmogus.

Benediktas XVI nedaug keliauja ir, atrodo, turėtų mažiau kam užkliūti. Deja, ir šiandien matome ausis užsikimšančių žmonių. Vos tik popiežius pasakė, jog nevalia tikėjimą nešti prievarta, sukilo karingasis islamo sparnas. Kai popiežius pradėjo ginti šeimą, gyvybę, vaikus, tuoj sukilo karingieji mirties kultūros pionieriai. Neatsitiktinai per šv. Kalėdas buvo demonstruojamas multiplikacinis filmas *Popiežiaus miestas*, kuriame tyčiojama iš Šventojo Tėvo vaizduojant jį kaip bukaprotį, automatu besišvaistantį gangsterį.

Lietuvoje besidarbuojantiems mirties kultūros nešėjams Romoje gyvenantis popiežius gal ir neužkliūtų, bet jiems negali neužkliūti Bažnyčia – tas „popiežiaus miestas“, kuris ir Lietuvoje kovoja už dvasios prioritetą prieš mamoną, už gyvybę, už atsakingą meilę, už šeimą, kurioje priimami vaikai, bet atmetami žmogaus asmenybę smukdantys santykiai. Bažnyčia užkliūva

siekiantiems įteisinti prekybą žmogaus embrionais, lengvais narkotikais ir namine degtine, norintiems paversti laisvę Lietuvos grovimo įrankiu ir susikrauti milijonus apsiginti nepajėgiančių sąskaita. Kaip anuomet per pirmojo kankinio Stepono egzekuciją, taip ir šiandien šie žmonės užsikemša ausis ir rėkia, kad Bažnyčia yra baisi, ji nori vien valdyti ir jai rūpi tik pinigai.

Siekiantiems palaidoti krikščioniškąją Europą taip pat užkliūva Betliejaus Kūdikis ir Jo evangelinis radikalumas. Jie bijo net krikščionybės vardo, iškreipia šeimos sąvoką, atmeta krikščioniškąją moralę, ant kurios buvo pastatyta Europa ir kurią atmetus jau galima groti jos laidotuvių maršą. Gėjų kultūrą propaguojanti Europa – tai ne krikščionybę laidojantis, bet pats skęstantis ir savo vaikus skandinantis žemynas.

Prisikėlimo šventovė okupacijos metais taip pat patyrė prievartą, nes jos aukštas bokštas skelbė tiesą, jog Lietuva nori prisikelti laisvam gyvenimui. Šios šventovės išniekinimas taip pat nebuvo atsitiktinis: ji neturėjo skelbti prisikėlusiojo Kristaus ir prisikėlusios Lietuvos.

Šiandien dėkojame Dievui už Amžinojo Žodžio – Dievo Sūnaus atėjimą ir pergalę. Ačiū jums visiems, kurie prie tos pergalės kuo nors prisidėjote. Kalėdų proga ne tik kauriečiams noriu palinkėti: tada, kai reikės spręsti ką nors svarbaus, pavyzdžiui, apsispręsti per rinkimus, referendumus ar kitomis progomis, pažvelkite į Prisikėlimo šventovės bokštą ir jis visuomet nepataikaudamas kvies pasirinkti tai, kas tarnauja Dievui ir Lietuvai.

Tikybos pamokų svarba mokinių, mokytojų, šeimų, visuomenės požiūriu

Europos vyskupų konferencija atlieka tyrimą, kuriuo nori nustatyti, kaip tikybos mokymas mokykloje vertinamas įvairiose Europos šalyse. Lietuvos katechetikos centras užsakė, kad Religijos studijų kolegija atliktų šį tyrimą Lietuvoje. Mūsų institucijai, rengiančiai tikybos mokytojus, tai yra labai svarbu, nes norime išsiaiškinti tikybos pamokų svarbą mokykloje.

Šiam tyrimui vadovavo Religijos studijų kolegijos mokslo skyriaus vedėja dr. Dalia Verbylaitė. Tyrimą atliko II kurso studentai: A. Šarauskaitė, R. Milašaukaitė, D. Vasiliauskienė, D. Gaizalienė, A. Bendikas, J. J. Meiglaite, I. Spundzevičienė ir III kurso studentai: O. Kaminskienė, D. Grabauskienė, P. Dievaitis, R. Langaitis. Tyrimas atliktas 2006 m. rugsėjo – lapkričio mėnesį.

Apklaustos apie tikybos pamokų svarbą rezultatai

Ko tikisi moksleiviai iš tikybos mokymo mokyklose?

Apklausti 806 respondentai iš įvairių Lietuvos vietų. Išanalizavus duomenis paaiškėjo, kad moksleiviai iš tikybos mokymo tikisi:

- išmokti tikėjimo pagrindų – 541 (67,12 proc.),
 - dvasiškai tobulėti – 183 (22,7 proc.),
 - turėti tikybą kaip laisvesnę pamoką – 42 (5,2 proc.).
- Tačiau yra ir nieko nesitikinčių – 34 (4,2 proc.), neturinčių nuomonės – 6 (0,74 proc.).

Dauguma respondentų per tikybos pamokas tikisi gauti tikėjimo pagrindus, kur kas mažiau – dvasiškai tobulėti. Tačiau atsiranda ir tokių, kurie tikybos pamoką vertina kaip laisvesnę poilsio valandėlę. Juk pažymiai šioje pamokoje nerašomi. Kai kurie iš tikybos pamokų nesitiki nieko, neteikia tikybai jokios svarbos.

Ko tikisi mokytojai iš tikybos mokymo mokyklose?

Apklausoje dalyvavo 612 respondentų. Išsiaiškinus mokytojų nuomones paaiškėjo, kad jie iš tikybos mokymo tikisi:

- tvirtų dorovinių pagrindų – 282 (46,07 proc.),
- dvasingumo – 178 (29,08 proc.),
- turiningų ir naudingų pamokų – 76 (12,42 proc.),
- charakterio ugdymo – 54 (8,8 proc.),
- Nieko nesitiki – 16 (2,6 proc.),
- neturi nuomonės – 6 (0,9 proc.).

Dauguma mokytojų iš tikybos mokymo tikisi dorovės, dvasingumo, charakterio ugdymo, suteikdami tikybai ugdomąją funkciją. Tačiau keletas jų nieko nesitiki ar neturi jokios nuomonės. Tai galėtų būti skeptikai ar visiškai abejingi doroviniam ugdymui.

Kokius rezultatus duoda tikybos mokymas mokyklose mokytojų požiūriu?

Apklausoje dalyvavo 612 respondentų iš įvairių Lietuvos vietų. Atsakymai tokie:

- tikybos mokymas duoda tvirtesnę tikėjimą – 410 (67 proc.),

- bendravimo įgūdžius – 143 (23,4 proc.),
- neturi nuomonės – 38 (6,2 proc.),
- neduoda jokių rezultatų – 21 (3,4 proc.).

Taigi dauguma apklaustų mokytojų tikybos rezultatu laiko tvirtesnę tikėjimą, kiek mažiau – bendravimo įgūdžius, o tai yra labai geras tikybos mokymo rodiklis. Nedidelė dalis mokytojų nemato jokių rezultatų. Vadinasi, tikybą vertina neigiamai, nematydami jokios dvasinės naudos. Panašiai tiek neturi savo nuomonės. Taigi yra abejingi tikybos mokymui.

Kokius rezultatus duoda tikybos mokymas mokyklose mokinių požiūriu?

- Apklausti 806 respondentai iš įvairių Lietuvos vietų. Nuomonės pasiskirstė taip:
- tikybos mokymas suteikia žinių apie Dievą – 596 (74 proc.),
 - padeda atsipalaiduoti nuo psichologinio spaudimo – 137 (17 proc.),
 - neduoda jokių rezultatų – 45 (5,6 proc.),
 - neturi nuomonės – 28 (3,4 proc.).

Dauguma mokinių tikybos pamokų rezultatu laiko žinias apie Dievą ir atsipalaidavimą nuo psichologinio spaudimo. Tai labai geras rezultatas, nes tikybos mokymo esmė ir yra suteikti žinių apie Dievą, stiprinti tikėjimą. Šie rezultatai yra panašūs į mokytojų. Vis dėlto yra mokinių, manančių, kad tikybos mokymas neduoda jokių rezultatų. Dar kiti neturi savo nuomonės.

Kuo tikybos mokymas prisideda prie bendrojo mokinių ugdymo mokyklose?

- Apklausoje dalyvavo 1418 respondentų iš įvairių Lietuvos vietų. Respondentai atsakė taip: tikybos mokymas prisideda prie bendrojo mokinių ugdymo tuo, kad
- formuoja dorovines vertybes – 686 (48,4 proc.),
 - padeda suvokti gyvenimo prasmę – 264 (18,6 proc.),
 - moko bendrauti – 234 (16,5 proc.).
- Yra atsakiusių, kad tikybos mokymas nedaro įtakos – 134 (9,5 proc.), neturi nuomonės – 100 (7 proc.).

Dauguma respondentų teigia, jog tikybos mokymas prisideda prie bendrojo mokinių ugdymo, formuodamas dorovines vertybes, padėdamas suvokti gyvenimo prasmę, mokydamas bendrauti. Didžiausia svarba teikiama dorovinėms vertybėms, kurios kartu su religinėmis vertybėmis sudaro dvasingumo pagrindą. Tačiau yra manančių, kad tikybos mokymas neprisideda prie bendrojo mokinių ugdymo. Yra ir neturinčių nuomonės šiuo klausimu.

Ar ir kaip tikybos mokymas gali padėti visapusiškai ugdyti mokinių kaip asmenybę?

Apklausoje dalyvavo 1418 respondentų. *Taip* atsakė 1108 (78 proc.), *ne* – 310 (22 proc.).

Absoliuti dauguma respondentų teigia, kad tikybos mokymas padeda visapusiškai ugdyti mokinių kaip asmenybę. Vadinasi, šie respondentai mano, jog religija formuoja asmenybę. Vis dėlto yra manančių priešingai.

Kaip tikybos mokymas gali padėti visapusiškai ugdyti mokinių kaip asmenybę?

- Apklausoje dalyvavo 1418 respondentų iš įvairių Lietuvos vietų. Į šį klausimą respondentai atsakė taip: tikybos mokymas gali padėti visapusiškai ugdyti mokinių kaip asmenybę, nes
- padeda tobulėti – 582 (41 proc.),
 - ugdo pasitikėjimą savimi – 526 (37 proc.).
- Tačiau yra manančių, kad tai trukdo ugdyti asmenybę – 204 (14,5 proc.), neturi nuomonės – 106 (7,5 proc.).

Išsiskyrė dvi teigiamos nuomonės, jog tikybos mokymas gali prisidėti prie visapusiško mokinio kaip asmenybės formavimo, padėdamas tobulėti, ugdydamas pasitikėjimą savimi. Tačiau nemaža dalis respondentų mano priešingai arba neturi nuomonės.

Kokius rezultatus duoda tikybos mokymas mokyklose visuomenės požiūriu?

- Apklausoje dalyvavo 1000 piliečių iš įvairių Lietuvos vietų. Išanalizavus respondentų atsakymus išsiskyrė tokios nuomonės: tikybos mokymas mokyklose
- vaikus priartina prie Dievo – 401 (40,1 proc.),
 - išmoko moralinių vertybių – 396 (39,6 proc.),
 - pratęsia šeimos tradicijas – 161 (16,1 proc.),
 - padeda siekti karjeros – 12 (1,2 proc.),
 - padeda susirasti bendraminčių – 6 (0,6 proc.),
 - apsaugo nuo sektų įtakos – 1 (0,1 proc.).
- Tačiau 23 (2,3 proc.) respondentai iš tikybos mokymo nesitiki jokių rezultatų.

Nemaža visuomenės dalis mano, kad tikybos mokymas priartina prie Dievo, išmoko moralinių vertybių, pratęsia šeimos tradicijas. Atskirų asmenų nuomone, tikybos mokymas padeda siekti karjeros, susirasti bendraminčių, apsaugo nuo sektų įtakos. Pasitaiko manančių, jog tikybos mokymas neduoda jokių rezultatų.

Ar ir kodėl tikybos mokymas mokyklose prisideda prie visuomenės santykių stiprinimo ar jiems kliudo?

- Apklausta 1000 respondentų iš įvairių Lietuvos vietų. Kad tikybos mokymas stiprina visuomenės santykius teigė 353 respondentai (32,3 proc.), neturi įtakos visuomenės santykiams – 150 (15,0 proc.), turi įtakos iš dalies – 497 (49,7 proc.).

Net apie pusę respondentų mano, kad tikybės mokymas tik iš dalies stiprina visuomenės santykius. Vadinasi, šie respondentai iki galo nesupranta religijos reikšmės visuomenei. Tuo tarpu apie trečdalis apklaustųjų puikiai supranta tikybės mokymo reikšmę visuomenei.

Kodėl tikybės mokymas mokyklose prisideda prie visuomenės santykių stiprinimo ar jiems kliudo?

Tikybės mokymas prisideda prie visuomenės santykių stiprinimo tuo, kad

- daro visuomenę dvasingesnę – 607 (60,7proc.),
- padeda spręsti psichologines problemas – 243 (24,3proc.).

Tačiau 150 (15,0 proc.) nežino, ką visuomenės santykiuose keičia tikybės mokymas.

Dauguma respondentų mano, kad tikybės mokymas daro visuomenę dvasingesnę, kur kas mažiau – jį padeda spręsti psichologines problemas. Apie penktadalis nežino, ką ši disciplina keičia visuomenės santykiuose, nesupranta religijos svarbos.

Ko tikisi šeimos, auginančios vaikus, iš tikybės mokymo mokyklose?

Apklausoje dalyvavo 1000 respondentų iš įvairių Lietuvos vietų. Išanalizavus tyrimo duomenis nuomonės pasiskirstė taip: šeimos iš tikybės mokymo tikisi, kad vaikai

- įgis žinių apie Dievą – 300 (30,0 proc.),
- išsiugdys teigiamus asmenybės bruožus – 190 (19,0 proc.),
- taps dvasingesni – 150 (15,0 proc.),
- ieškos gyvenimo prasmės – 150 (15,0 proc.),
- bus parengti priimti sakramentus – 140 (14,0 proc.).

Vis dėlto dalis apklaustųjų iš tikybės pamokų nesitiki nieko – 70 (7,0 proc.).

Taigi apie trečdalis šeimų iš tikybės mokymo tikisi, kad vaikai įgis žinių apie Dievą, kiek mažiau – jį išsiugdys teigiamus asmenybės bruožus, taps dvasingesni, ieškos gyvenimo prasmės, pasirengs priimti sakramentus. Nedidelė dalis iš tikybės mokymo nesitiki nieko.

Tyrimo apibendrinimas

Apibendrinant galima teigti, kad tikybės mokymas Lietuvos mokyklose yra vertinamas optimistiškai.

- Mokiniai iš tikybės pamokų tikisi tikėjimo pagrindų ir dvasinio tobulėjimo.

- Mokytojai tikisi tvirtų dorovinių pagrindų, dvasingumo, turiningų ir naudingų pamokų, charakterio ugdymo.

- Mokytojų požiūriu tikybės mokymas duoda tvirtesnę tikėjimą, bendravimo įgūdžius.

- Mokiniai tikybės pamokų rezultatu laiko žinias apie Dievą ir atsipalaidavimą nuo psichologinio spaudimo.

- Dauguma respondentų teigia, kad tikybės mokymas prisideda prie bendrojo mokinių ugdymo, formuodamas dorovines vertybes, padėdamas suvokti gyvenimo prasmę, mokydamas bendrauti.

- Dauguma apklaustųjų mano, jog tikybės mokymas prisideda prie visapusiško mokinio kaip asmenybės formavimo, padėdamas tobulėti, ugdydamas pasitikėjimą savimi.

- Visuomenė mano, kad tikybės mokymas priartina prie Dievo, išmoko moralinių vertybių, pratęsia šeimos tradicijas. Atskirų asmenų nuomone, tikybės mokymas padeda siekti karjeros, susirasti bendraminčių, apsaugo nuo sektų įtakos.

- Net apie pusę respondentų teigia, kad tikybės mokymas tik iš dalies stiprina visuomenės santykius. Tuo tarpu apie trečdalis puikiai supranta tikybės mokymo reikšmę visuomenei.

- Daugumos respondentų manymu, tikybės mokymas daro visuomenę dvasingesnę, beveik perpus mažiau teigia, jog padeda spręsti psichologines problemas. Mažą dalį yra nežinančių, ką tikybės mokymas keičia visuomenės santykiuose.

- Taigi apie trečdalis šeimų iš tikybės mokymo tikisi, kad vaikai įgis žinių apie Dievą, dar mažiau – jį išsiugdys teigiamus asmenybės bruožus, taps dvasingesni, ieškos gyvenimo prasmės, pasirengs priimti sakramentus.

Dr. Dalia Verbylaitė

Popiežius lankėsi Romos Caritas valgykloje

(KAP) Sausio 4 d. Benediktas XVI lankėsi benamiams skirtoje Romos Caritas valgykloje. Tai buvo pirmasis viešas popiežiaus pasirodymas naujaisiais metais už Vatikano ribų. Benediktas XVI pašventino atminimo lentą, primenančią, kad prieš 15 metų šioje vietoje lankėsi jo pirmtakas Jonas Paulius II.

Šventasis Tėvas kalbėjo apie savanorių darbo vertę: „Čia ne vien dalijamas maistas, bet ir tarnaujama žmonėms neskirstant jų pagal kalbą, religiją ar kultūrą.“ 68 metų benamis, anksčiau gyvenęs ir dirbęs Vokietijoje, padovanojo popiežiui staltiesę ir persimetė keliais žodžiais vokiškai. Caritas bendradarbiai simboliškai įteikė Šventajam Tėvui pažymėjimą, suteikiantį teisę naudotis valgykla. Praėjusiais metais Kalėdų laikotarpiu Benediktas XVI lankėsi Vatikane įkurtoje Šv. Mortos vaikų socialinės rūpybos įstaigoje.

Benediktas XVI: Kristus yra šviesa, Bažnyčia ją tik atspindi

(KAI) Sausio 6 d. Viešpaties Apsireiškimo iškilmės homilijoje popiežius Benediktas XVI ragino krikščionis nebijoti Kristaus ir jo šviesos. Jis citavo savo pirmtako Jono Pauliaus II enciklikos *Redemptoris missio* mintį, jog Bažnyčios misija tik prasideda. Benediktas XVI ragino apmąstyti visuotinio tautų žygio pas Kristų dabartinę fazę: ar pastebima šio žygio pažanga, ar priešingai – regresas. Popiežius taip pat kvietė apmąstyti slėpiningą išminčių figūras, turint omenyje dabartinę globalizacijos epochos pasaulį. Atsakymą į šiuos klausimus Benediktas XVI susiejo su Vatikano II Susirinkimu, pabrėždamas, jog jame išreikštas „naujo Kristaus apsi-reiškimo pasauliui“ troškimas.

Atsakydamas į savo iškeltą klausimą, kas yra šiandienos išminčiai,

Benediktas XVI priminė Vatikano II Susirinkimo 1965 m. paskelbtus žodžius valdantiejiems ir mokslo pasaulio atstovams. Pasak popiežiaus, tos dvi žmonių kategorijos kažkuria prasme gali atstovauti Evangelijoje aprašomiems išminčiams. Prie tų dviejų jis pasiūlė pridurti trečią žmonių kategoriją, kuriai buvo skirta Vatikano II Susirinkimo deklaracija *Nostra aetate*, – nekrikščioniškųjų religijų vadovus.

Pasak Benedikto XVI, Vatikano II Susirinkimo žodžiai neprarado savo aktualumo. Pavyzdžiui, Susirinkimo kreipimesi į valdančiuosius primenama, kad Dievas yra didysis taikos ir ramybės žemėje Viešpats. Kalbėdamas apie kitų religijų vadovus Benediktas XVI ragino atskleisti jiems Kristaus šviesą. „Jei istorijos tėkmėje krikščionys, būdami riboti ir nuodėmingi, kartais galėdavo išduoti Kristų savo elgesiu, tai tik dar labiau pabrėžia, kad šviesa yra Kristus, o Bažnyčia atspindi tą šviesą tik tuomet, kai yra vienybėje su Juo“, – sakė popiežius.

Naujaisiais metais popiežius ragino kurti taiką ir gerbti žmogaus teises

(KAP, KAI) Sausio 1 d. Pasaulinės taikos dienos proga Šv. Petro bazilikoje popiežius kreipėsi į pasaulio bendriją, ragindamas puoselėti taiką ir gerbti žmogaus teises. Katalikų Bažnyčia jau 40 metų sausio 1 d. švenčia ne tik Marijos Dievo Gimdytojos iškilnę, bet ir Pasaulinę taikos dieną. Popiežius ragino „Dievo vardu formuoti pasaulį, kuriame būtų gerbiamos pamatinės žmogaus teisės“. Žvelgdamas į daugelį konfliktų židinių bei terorizmo apraiškas, Šventasis Tėvas sakė, jog dabar labiau negu bet kada būtina bendrai įsipareigoti taikos labui. Benediktas XVI reikalavo dėti daugiau pastangų siekiant patvarios ir teisingos taikos Artimuosiuose Rytuose. Pasak Šventojo Tėvo, taika tarp izraeliečių ir palestiniečių gali būti patvari tik tuomet, jei bus grindžiama pagarba

kiekvieno asmens orumui. „Esu tvirtai įsitikinęs, kad gerbiant žmogaus asmenį ugdoma taika, o įtvirtinant taiką sudaromos prielaidos plėtotis pilnutiniam humanizmui“, – pabrėžė popiežius. Pasak jo, ypač krikščionims tenka užduotis nepailstamai įsipareigoti ir darbuotis taikos labui bei ginti žmogaus teises.

Viešpaties angelo maldos metu popiežius dar kartą pabrėžė teisę į religijos laisvę. Pasak jo, teisė laisvai išpažinti savo tikėjimą priklauso prie pamatinių žmogaus teisių. Žmogaus orumo ir žmogaus teisių puoselėjimas yra taikos ugdymo pagrindas.

Popiežius Siksto koplyčioje pakrikštijo trylika kūdikių

(KAP, KAI) Sausio 7 d. Jėzaus krikšto šventės proga Benediktas XVI Siksto koplyčioje pakrikštijo trylika kūdikių. Krikštyta po toje istorinėje koplyčioje švęstų Mišių. Homilijoje Benediktas XVI ragino rūpintis ne tik augančių vaikų sveikata, bet ir ugdyti jų tikėjimą ir meilę Dievui. Pasak popiežiaus, šeimai, kaip „gyvybės ir meilės lopšiu“, čia tenka lemiamas vaidmuo. Kiekvienas naujagimis moko, jog gyvybė yra Dievo dovana, saugotina kiekvienu momentu.

Kreipdamasis į tėvus popiežius akino ne tik mokyti vaikus tikėjimo dalykų, bet taip pat pateikti konkrečių krikščioniškojo gyvenimo pavyzdžių. „Mokykite juos melstis ir jaustis aktyviais konkrečios Dievo šeimos – bažnytinės bendruomenės nariais“, – sakė jis. Pasak popiežiaus, asmeniniu pavyzdžiu tėvai lemiamai prisideda prie žmogiškosios ir dvasinės vaikų brandos. Šventasis Tėvas siūlė tėvams studijuoti *Katalikų Bažnyčios katekizmą*. Pasak jo, *Katekizme* yra visi esminiai Bažnyčios mokymo elementai ir jis padeda tėvams gilinti tikėjimo žinias. Popiežius primygtinai ragino visus privačiai ir bendruomeniškai melstis.

Paprotį kasmet per Viešpaties krikšto šventę Siksto koplyčioje krikštyti vaikus įvedė Jonas Paulius II. Savo pontifikato metais jis pakrikštijo 1370 vaikų.

Popiežiaus kalba diplomatams

(KAP, KAI) Sausio 8 d. Benediktas XVI kalbėjo diplomatinio korpuso atstovams, apibūdindamas padėtį pasaulyje 2006 metais. Kasmetinę kalbą diplomatams Šventasis Tėvas papildė prieš dvi savaites Kalėdų *Urbi et Orbi* sveikinime išreikštu raginimu siekti taikos ir teisingumo, kovoti su skurdu, badu bei diskriminacija. Popiežius sakė, kad pasaulyje, turinčiame gėrybių, praktinių žinių bei priemonių apsirūpinti maistu, nepriimtinas „bado skandalas“. Popiežius kvietė keisti neteisingas ekonomikos struktūras, gyvenimą ir koreguoti tuos plėtros modelius, kur nepakankamai gerbiama aplinka ir žmogiškasis vystymasis. Šventajam Tėvui kėlė susirūpinimą karinių išlaidų didėjimas. Pasak jo, sprendžiant terorizmo paaštrintą saugumo klausimą, būtinas visuotinis išsipareigojimas.

Popiežius išreiškė susirūpinimą dėl pasikėsinimų prieš gyvybę, šeimos ir santuokos destabilizavimo ir moksliniais argumentais dangstomo „hipotetiškai terapinio“ klonavimo.

Savo kalboje Benediktas XVI paminėjo ir tai, kas praėjusiais metais buvo pozityvaus, ypač didelę vertę įgavusį kultūrų ir religijų dialogą. Popiežius sakė, kad iš naujos Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos jis laukia žmogiškojo orumo ir religijos laisvės gynimo.

Neįprastai išsamiai popiežius apžvelgė aktualią padėtį pasaulyje. Jis minėjo apie 30 atskirų valstybių bei regionų. Kalbėdamas apie numatomą aplankyti Lotynų Ameriką, jis išskėlė pozityvius aspektus: tenykštį ūkio augimą, sustiprėjusią kovą su narkotikų prekyba bei korupcija, teigiamas permainas švietimo srityje ir pastangas panaikinti nelygybę. Drauge popiežius išpėjo apie demokratijai gresiantį reliatyvizmo pavojų, turėdamas omenyje 2006 m. šio žemyno šalyse vykusius rinkimus. Jis konkrečiai paminėjo Kubą, ragindamas ją atsiverti pasauliui.

Apžvelgdamas padėtį Artimuosiuose Rytuose, Benediktas XVI pakartojo ne kartą pareikštą nuostatą, kad kariniai problemų sprendimai niekur neveda.

Kalbėdamas apie Europą, popiežius aptarė krizes Balkanuose, ES plėtrą prisijungus Bulgarijai ir Rumunijai. Jis priminė krikščioniškąją Europos paveldą ir ES Konstituciją. Pasak Šventojo Tėvo, po dramatiškų XX amžiaus įvykių europiečiai turi kurti laisvą nuo priespaudos ir ideologinių suvaržymų ateitį. Šiandien svarbu skatinti brolybės bei draugystės ryšius, palaikant solidarumą vargšų ir nuskriaustųjų atžvilgiu. Viltinga ateitis įmanoma tik mokantis iš praeities ir puoselėjant susitaikinimą.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS
Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS
Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA
Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
mons. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
kun. Artūras Poniškaitis
kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS
Gediminas Žukas

REDAKTORIAI
Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI
Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbra / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS
Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI
Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA
LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.
ISSN 1392-6098

© 2007, „Bažnyčios žinios“